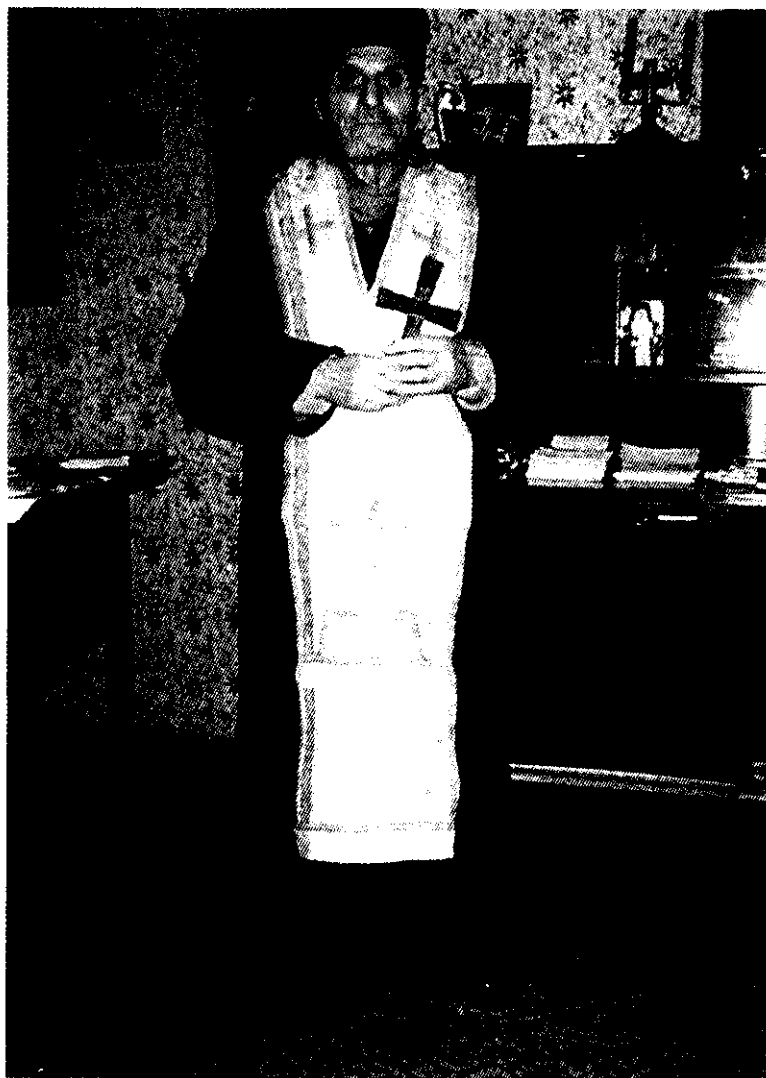

**Η ΧΑΡΑ
ΤΗΣ ΤΑΛΛΙΠΩΡΙΑΣ**

---

*Ό μαρτυρικός κληρικός τής Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας,
μακαριστός π. Δημήτριος Μπεζάν, 1909-1995.*

Στούς «ἐλαχίστους ἀδελφούς» τοῦ Κυρίου· φυλακισμένους, ξένους, ἀρρώστους καί θλιβομένους, ἀφιερώνεται τό ἐνθαρρυντικό αὐτό βιβλίο τοῦ μακαριστοῦ πατρός Δημητρίου Μπεζάν, μέ ἀγάπη Χριστοῦ ἀπό τίς ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», διά νά αὐξήσουν τό μεγάλο δῶρο τῆς πίστεως καί ἐλπίδος τους στήν ἄγρυπνη πρόνοια τοῦ Φιλανθρώπου Κυρίου καί Σωτῆρος μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Περιεχόμενα

Ἀντί προλόγου	5
Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν περίοδο τῆς φυλακίσεως	7
Συζήτηση μὲ μιά ομάδα πατέρων	30
Συζήτηση μὲ μιά ομάδα μοναχῶν	43
Συζήτηση μὲ μιά ομάδα ἱεραποστόλων	45
Ἐνα βράδυ μὲ τὸν πατέρα Δημήτριο	50
Συγκλονιστικό γεγονός - Μονή Ὁράνκι	55
Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸ στρατόπεδο συγκεντρώσεως	60
Συζήτηση μὲ μιά ομάδα ἱερέων	65

Ἐντί προλόγου

Τό βιβλίο αὐτό, ἀγαπητοί ἀναγνῶστες, πήγασε ἀπό μία πιστή, ταπεινή καί σκληρά δοκιμασμένη καρδιά, τοῦ πατρός Δημητρίου Μπεζάν ἀπό τό Χιρλάου τῆς Ρουμανίας, πού ἔζησε στίς ἡμέρες μας, 1909-1995.

Ἡ Θεία Πρόνοια τόν ἐνίσχυσε καί ἀντιμετώπισε τίς ἀπάνθρωπες συνθήκες τῆς ἐπί 24 χρόνια ταλαιπωρίας του σέ διάφορες φυλακές, γιά τήν πίστι καί ἀγάπη του στόν Χριστό, μέ ὑπομονή, καρτερία, δοξολογία καί εὐχαριστία πρὸς τόν Θεόν. Ἀξίζει μέ ιδιαίτερη προσοχή νά μαθητεύσουμε στά θαυμαστά γεγονότα τῆς ζωῆς του, πού ἔζησε μέσα σέ θλίψεις καί δοκιμασίες, ἀλλά χαρούμενος.

Σάν στρατιωτικός ἱερέας στό Ἀνατολικό μέτωπο, σέ ἡλικία 32 ἐτῶν, ὑπέφερε γιά 7 χρόνια σάν αἰχμάλωτος στά στρατόπεδα συγκεντρώσεως στήν Ρωσία καί Σιβηρία. Γλυτώνοντας, ὡς ἀπό θαῦμα, ἀπό τήν καταδίκη σέ θάνατο, στάλθηκε στήν Ρουμανία ὅπου καταδικάστηκε ἰσόβια στίς κομμουνιστικές φυλακές τῆς Ρουμανίας καί παρέμεινε μέχρι τό 1964.

Μετά τήν ἀπελευθέρωσί του διορίστηκε, μέ μεγάλη δυσκολία, σέ μία μικρή ἐνορία στό χωριό Γκιαδασάνι τοῦ νομοῦ Νεάμτζι ὅπου μέ μεγάλο ζῆλο ἐξυπηρετεῖ τούς πιστούς γιά πέντε περίπου χρόνια.

Ἡ μεγάλη κοσμοσυρροή ἐνόχλησε τούς ἀθέους διώκτας τῶν χριστιανῶν καί τόν ὀδήγησαν σέ μία νέα δίκη ὅπου συνταξιοδοτήθηκε καί ἐξορίστηκε σέ κατ' οἶκον περιορισμό στό πατρικό του σπίτι στό Χιρλάου

τό 1970. Μέ τέτοιες συνθήκες έζησε για 20 ακόμη χρόνια μέχρι τό 1990, μέ φόβο και ταπείνωσι από τούς φύλακες. Δέν είχε τήν άδεια νά λειτουργήσῃ σάν ιερεύς, ούτε και νά κινηθῆ έλεύθερος.

Έγκαταλελειμένος από τούς συναδέλφους του, λογοκρινόμενος και υπό παρακολούθησι από τίς άρχές, ό πατήρ Δημήτριος, δέν απέλπισταηκε, ούτε στενοχωρήθηκε, αλλά τά δέχτηκε όλα μέ χαρά, σάν από τό χέρι του Θεού, μέ ύπομονή και εύχαριστία, σάν άλλος μικρός Ίώβ. Οί μοναδικοί άληθινοί του φίλοι στά χρόνια αυτά ήταν οί πιστοί από τά γύρω χωριά και λίγοι ιερείς και μοναχοί, πού τόν άναζητούσαν μέ μεγάλη διακριτικότητα, για νά τόν συμβουλευθοϋν.

Στά τελευταία του χρόνια, αν και είχε περισσότερο έλευθερία, ό π. Δημήτριος, ήταν όλο και περισσότερο άρρωστος. Τήν ήμέρα συμβούλευε και παρηγορούσε τούς προσερχομένους πιστούς, ενω τήν νύχτα προσευχόταν στό φως του κανδηλιού, στό ταπεινό σπιτάκι του και χαιρόταν κατά Χριστόν.

Τό βράδυ τής 27 Σεπτεμβρίου του 1995 παρέδωσε τήν ψυχή του στον Κύριο, τόν Όποιον τόσο πολύ αγάπησε και όμολόγησε μέ θάρρος ενώπιον των ανθρώπων.

Στήν συνέχεια, αγαπητοί, θά γνωρίσουμε στιγμιότυπα από τήν περιπετειώδη ζωή του άξιωμακαριστου και ήρωϊκού συγχρόνου μαρτυρικού κληρικού τής Ρουμανικής Έκκλησίας, όπως αποκαλύπτονται μέσα από τίς έρωταποκρίσεις πού ακολουθοϋν και μάς διέσωσε ό πνευματικός πατήρ Ίωαννίκιος Μπάλαν από τήν Μονή τής Συχαστρίας, τόν όποιον και εύχαριστούμε διά τήν άδεια και εύλογία του, διά νά έκδοθῆ και στήν έλληνική γλώσσα προς δόξαν του Κυρίου και Σωτήρος ήμων Ίησου Χριστου και ψυχικήν ωφέλεια των όρθοδόξων Έλλήνων Χριστιανών.

Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΤΑΛΛΙΠΩΡΙΑΣ

Ἀναμνήσεις ἀπό τήν περίοδο τῆς φυλακίσεως.

–Πεῖτε μας κάτι γιά τήν γεννέτειρά σας;

–Γεννήθηκα στίς 26 Ὀκτωβρίου τοῦ 1909 στήν πόλι Χιρλάου τοῦ νομοῦ Ἰασίου ἀπό γονεῖς ὀρθοδόξους, τόν Ἰωάννην καί τήν Μαρίαν. Ὅταν κάποιος μέ ρωτάει κάτι τέτοιο, τοῦ ἀπαντῶ: Μένω ἐδῶ ἀπό 2.000 χρόνια, ἴσως καί περισσότερα. Ἐχω αὐτή τήν συνείδησι, ὅτι ἀνήκω σ' αὐτό τόν τόπο καί σ' αὐτό τό ἔθνος. Ἐδῶ πρόλαβα τόν προπαποῦ μου, τόν παποῦ μου, τόν πατέρα μου. Μόνο πού ἦταν ἄλλα σπίτια, πού καταστράφηκαν.

–Πότε σπουδάσατε στήν Θεολογική καί ἱστορική Σχολή;

–Μεταξύ τῶν ἐτῶν 1931-1936, καί ἔγινε ταυτόχρονα ἡ φοίτησις καί στίς δύο Σχολές, διότι ἦταν τότε δυνατόν.

–Πρίν τήν αἰχμαλωσία, τό 1942, μέ τί ἀσχοληθήκατε;

–Εἶναι δύσκολο νά ἀπαντήσω. Εἶναι πάρα πολλά. Ἦμουν καθηγητής. Τό πῶς χειροτονήθηκα εἶναι δύσκολο νά ἐξηγήσω. Τό 1940 ἦμουν στό κάστρο τοῦ Χοτίν, μέ τό σύνταγμα καί ἦμουν ἀνθυπολοχαγός λοκατζής. Ἦλθε μιά διαταγή ἀπό τόν βασιλιά Κάρολο πού ἔλεγε: «Ὅλοι οἱ θεολόγοι πού θέλουν νά χειροτο-

νηθοῦν εἶναι γιά δυό μῆνες ἐλεύθεροι, νά πᾶνε στά σπίτια τους γιά νά παντρευτοῦν, νά χειροτονηθοῦν καί νά ρθοῦν μέ τά ἀποδεικτικά χαρτιά καί θά ἀποφύγετε τόν πόλεμο».

Μεταξύ αὐτῶν ἤμουν καί ἐγώ. Περίπου 6 μῆνες πρὶν τόν πόλεμο ἦλθα στό Βουκουρέστι καί σέ δυό ὧρες παντρεύτηκα πολιτικά καί θρησκευτικά. Συνάντησα στό δρόμο μιά συμφοιτήτρια, ἡ ὁποία μοῦ εἶπε: «Ἐλα νά παντρευτοῦμε». Χωρίς νά τό ζήτησα ἐγώ, καί παντρευτήκαμε. Δέν κράτησε αὐτός ὁ γάμος ὁ βεβιασμένος. Δέν μοῦ ἦλθε στό μυαλό νά χειροτονηθῶ ἄγαμος, θά ἦταν καλύτερα νά μήν μπέρδευα μέ γυναίκα· διότι ὅταν μέ ἔβαλαν στήν φυλακή μέ χώρισε καί ξαναπαντρεύτηκε. Δέν ἔπρεπε νά παντρευθῶ καί πάντα λυπόμουνα γι' αὐτό.

—Ἀναφέρατέ μας γιά τήν χειροτονία σας καί τί ἰδιαίτερα σᾶς συγκίνησε.

—Τό 1940 Μητροπολίτης τῆς Βόρειας Μπουκοβίνας ἦταν ὁ Τίτος Σιμέδρεα μέ ἔδρα τό Τσέρνοβιτς. Ἦταν λόγιος ἱεράρχης καί μεγάλος ἱστορικός. Αὐτός μέ χειροτόνησε. Πρὶν τήν χειροτονία μοῦ εἶπε: «Ἐγώ σέ χειροτονῶ, ἀλλά νά ξέρης, ὅταν θά εἶσαι γονατιστός, μέ τά χέρια πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα καί θά βάλω τά χέρια μου πάνω στό κεφάλι σου, νά ζητήσης ἀπό τόν Θεό ἕνα χάρισμα. Τήν Χάρι τῆς Ἱερωσύνης τήν ἔχουν ὅλοι οἱ ἱερεῖς, ὅμως τά χαρίσματα δέν τά ἔχουν ὅλοι. Ὑπάρχει μιά διαφορά. Γνωρίζουμε ὅτι τήν Χάρι τῆς Ἱερωσύνης, ἕνα ἀπό τά ἐπτὰ Μυστήρια, τήν ἔχουν ὅλοι οἱ ἱερεῖς, ὅμως τό χάρισμα εἶναι ἕνα εἰδικό δῶρο πού τό ἔχει κάποιος. Μπορεῖ καί νά μήν εἶναι ἱερεὺς· εἰδικά ὅμως τό ἔχουν οἱ ἱερεῖς, ἂν τό ζητοῦν!». Καί ζήτησα. «Βρίσκομαι, εἶπα, σέ μιά καθοριστική

στιγμή τῆς ζωῆς μου. Δῶσε μου, Κύριε, νά λειτουργῶ μέ πίστι καί δάκρυα, γιά νά κερδιθοῦν περισσότερες ψυχές». Καί μοῦ ἔδωσε...

Ὅταν πῆγα στό σύνταγμα, στό κάστρο Χοτίν, μέ τά χαρτιά, ὅ,τι χειροτονήθηκα, ξέροντας πῶς θά μέ ἀφήσουν νά ἐπιστρέψω στό σπίτι μου, παρουσιάστηκα στόν ἀξιωματικό τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου καί τοῦ ἔδωσα τά χαρτιά τοῦ γάμου καί τῆς χειροτονίας. Μέ κοίταξε χαμογελαστά καί μοῦ εἶπε: «Κύριε ἀνθυπολοχαγέ, θά πᾶς στό ραφεῖο καί πές στόν διευθυντή νά σοῦ βάλῃ ἀκόμη δύο γαλόνια στόν ὄμο. Ἐπῆγα καί μοῦ ἔβαλαν ἀκόμη δύο καί ἔγινα λοχαγός.

Ξαναγύρισα στόν ἀξιωματικό τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου καί μοῦ εἶπε: «Ἀπό τώρα εἶσαι στρατιωτικός μας ἱερέας». Δέν γλύτωσα. Ἀπό τότε δέν ἤμουν πιά ἐλεύθερος μέχρι τό 1964. Αὐτό ἦταν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

—Σάν στρατιωτικός ἱερέας στό Ἀνατολικό μέτωπο, ποιά ιδιαίτερη ἀποστολή κάνατε;

—Στά μετόπισθεν βάπτισα πολλούς Ρώσους, ἑκατοντάδες καί χιλιάδες, ἀρχίζοντας ἀπό τόν ποταμό Προύτ καί μέχρι τό Στάλινγκρατ. Μιά φορά βάπτισα σέ μιά ἡμέρα 300 ἄτομα. Δέν ἦταν εὐκόλο. Κάθε ἡμέρα πήγαινα στήν πρώτη γραμμή γιά νά δώσω τό ἀντίδωρο στους στρατιῶτες. Ἦταν πολύ ἐπικίνδυνο. Νομίζω ὅτι βάπτισα πάνω ἀπό ἑκατό χιλιάδες Ρώσους.

—Εἶχατε Θεία Κοινωνία;

—Ναί ἤμασταν πολύ καλά ὀργανωμένοι. Ἡ στρατιωτική ἐπισκοπή μᾶς ἔδωσε στόν καθένα ἓνα φορητό ἱερό. Μιά φορά τό Πάσχα κοινωνήσα ἓνα ὀλόκληρο σύνταγμα ἀπό 3.600 ἄτομα.

—Τούς ἐξομολογήσατε πρὶν τήν Θεία Κοινωνία;

–Τούς εξομολόγησα μέ τήν κοινή εξομολόγησι, ἐπειδή ἤμασταν στό μέτωπο, καί τούς διάβασα τήν συγχωρητική εὐχή. Στήν ἐξομολόγησι ἔρχονταν, ἐπειδή ἦταν μπροστά στό θάνατο. Δέν συνάντησα δέ κανένα νά μοῦ πεῖ· «Ἐγώ δέν εἶμαι ὀρθόδοξος καί δέν ἐξομολογοῦμαι σ' ἐσένα!».

–Ποιές εἶναι οἱ ἰδιαίτερες ἀναμνήσεις σας ἀπό τήν μεγάλη στρατιωτική φυλακή στήν Μονή Ὁράνκι;

–Δέν ἦταν στρατιωτική φυλακή, ἀλλά διεθνές στρατόπεδο τῶν αἰχμαλώτων. Σ' αὐτό τό στρατόπεδο πού βρισκόταν στά δάση τῆς Βόλγας, κοντά στήν πόλι Γόρκι, σήμερα Νίζνη Νόβγοροντ, ἦταν συγκεντρωμένοι περίπου 14.000 ἀξιωματικοί ἀπό ὅλες τίς ἐθνικότητες τῆς Εὐρώπης, ἀκόμη καί ἀπό τήν Ἰαπωνία. Ἦμασταν ὀργανωμένοι σέ στρατιωτικούς σχηματισμούς γιά δουλειά καί στρατωνιζόμενοι σέ κτίρια καί τρῶγλες. Στό Ὁράνκι ὑπῆρχε μιὰ ἀνδρική μονή, μέ μοναχοὺς ἀπό ἀρχοντικές οἰκογένειες, ὅλοι λόγιοι, μέ βιβλιοθήκη, τυπογραφεῖο καί κοινοβιακή ζωή.

Οἱ σοβιετικοί κατήργησαν τήν μονή. Τούς μοναχοὺς καί τούς ἱερεῖς, περίπου 11.000, μαζεμένους ἀπό πολλές μονές καί σκῆτες, μέ ἐπικεφαλῆ ἓνα Ἐπίσκοπο, τούς σκότωσαν γύρω στά 1919-1920, καί τούς ἔρριξαν τόν ἓνα πάνω στόν ἄλλο σέ μιὰ χαράδρα στήν αὐλή τῆς μονῆς καί τούς σκέπασαν μέ χῶμα.

Ὅταν ἦρθαμε ἐμεῖς οἱ Ρουμάνοι στό Ὁράνκι, κάνοντας κάποιες ἀνασκαφές, ἀπαραίτητες γιά τό στρατόπεδο, βρήκαμε κάτι ἀποσαρκούμενα πτώματα, ὅπως ἀναφέρεται στόν προφήτη Ἰεζεκιήλ. Μιά μεγάλη τάφρο γεμάτη λείψανα. Ὅλους τούς εἶχαν πυροβολήσει στό κεφάλι ἐπειδή δέν ἤθελαν νά συνεργασθοῦν μέ τούς ἀθέους. Ἀνάμεσά τους καθόταν ἀναλλοίωτος,

πάνω σέ μία καρέκλα ἕνας ἀρχιερέας, πού φοροῦσε ἕνα ἐγκόλπιο καί μία εἰκόνα τῆς Θεοτόκου. Μέ τήν ἔγκρισι τῆς ἡγεσίας τοῦ στρατοπέδου τούς ράντισα μέ ἁγιασμό καί τούς ξανασκεπάσαμε μέ τό χῶμα.

Μετά, μέ τήν ἄδεια τοῦ διευθυντῆ τοῦ στρατοπέδου, ἔβγαλα τά λείψανα τοῦ ἁγίου Ἐπισκόπου ἀνάμεσα ἀπό χιλιάδες μάρτυρες μοναχούς, τά τοποθέτησα σέ ἕνα φέρετρο, πού τό φτιάξαμε ἐμεῖς οἱ Ρουμάνοι, καί τά θάψαμε κοντά σέ ἕνα πηγάδι στήν αὐλή τῆς Μονῆς...

—Μπορεῖ νά θεωρηθοῦν ἅγιοι αὐτοί οἱ μοναχοί πού μαρτύρησαν γιά τόν Χριστό; ὡς καί οἱ ἄλλοι χριστιανοί πού σκοτώθηκαν μέ διαφόρους τρόπους ἀπό τούς ἄθεους, κατά τήν διάρκεια τοῦ κομμουνισμοῦ;

—Ναί, ὅλοι. Ὅπως εἶναι οἱ ἅγιοι μάρτυρες, ἱερεῖς καί μοναχοί, ἀπό τό Ὅρανκι διότι προτίμησαν τόν θάνατο, παρά νά ἐκπέσουν ἀπό τήν πίστι. Καί στήν χώρα μας, στά δάση καί στά βουνά σκοτώθηκαν ἱερεῖς, καί τά ὀνόματά τους ἀναφέρθηκαν σέ διάφορα ἄρθρα. Καί αὐτοί μποροῦν νά θεωροῦνται μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ καί ἔθνομάρτυρες.

Στό στρατόπεδο στήν ἀρχή κάναμε μόνο τόν ἁγιασμό, μέ φρουρούς στίς πόρτες, ἐπειδή δέν ἐπιτρεπόταν δημόσια προσευχή. Ὁ καθένας προσευχόταν τό πρωῖ καί τό βράδυ, ὅπως ἔμαθε ἀπό τήν μητέρα του. Προσευχόντουσαν δέ ὅλοι. Ὁ θάνατος ἦταν στήν τρώγλη: ψεῖρες, κοριοί, τῦφος, τρομερή παγωνιά ἔξω καί ἀπάνθρωπες δουλειές.

Ἡ ἴδια κατάστασις ἦταν καί στά στρατόπεδα τῆς Σιβηρίας-Καραγκάνδα, Ἀρχανγγέλση, Μπορκούτα καί σέ ἄλλα στρατόπεδα τῆς Ρωσίας. Μετά τό τέλος τοῦ πολέμου, σιγά σιγά, οἱ Ρῶσοι διοικητές ἔγιναν πιό παραχωρητικοί. Μᾶς ἄφησαν νά λειτουργοῦμε ἐ-

λεύθερα μέσα στις τρωγλες. Ἀργότερα, τό καλοκαίρι, βγαίναμε στό ὄροπέδιο τῆς αὐλῆς τῆς μονῆς, ὅπου κάναμε δημόσια προσευχές, καί στίς ἑορτές τήν Θεία Λειτουργία.

Στό Ὁράνκι εἴμασταν 23 ὀρθόδοξοι Ρουμάνοι ἱερεῖς. Κατασκευάσαμε ὅλοι μας ἐπιτραχήλια ἀπό γερμανικές σκηνές. Στίς ἱερές ἀκολουθίες πού τελούσαμε οἱ ὀρθόδοξοι ἱερεῖς, παρευρίσκονταν καί ἄλλες ἐθνικότητες καί ἔμεναν κατενθουσιασμένοι ἀπό τήν ψαλμωδία τήν ὀρθόδοξη καί τήν ἀνδρική χορωδία πού εἶχαμε ἀπό 100 περίπου ἄτομα.

—Πῶς προσευχόσασταν τίς Κυριακές οἱ Ρουμάνοι ἐκεῖ στό Ὁράνκι;

—Ὅπως σᾶς εἶπα, μαζεύομασταν στό ὄροπέδιο, τελούσαμε τήν Θεία Λειτουργία, κοινωνούσαμε, κάναμε μιὰ ζωντανή ἐνθαρρυντική ὁμιλία, δοξάζαμε τόν Θεό γιά ὅλα καί πηγαίναμε στήν συνέχεια γιά φαγητό καί τούς κοιτῶνες.

—Ἐξομολογήσατε καί βαπτίσατε στό στρατόπεδο;

—Δέν εἶχαμε ἄδεια. Τελικά ὅμως βάπτισα μερικούς Ρώσους καί μερικά παιδιά.

—Γιά ποιό λόγο, π. Δημήτριε, σᾶς ἔστειλαν ἀπό τήν Ρωσία στήν Ρουμανία τό 1949;

—Ὅταν ἤμουν στό Ὁράνκι βρῆκαν οἱ Ρῶσοι ἕνα δικό μου χειρόγραφο, γραμμένο πάνω σέ φλούδα, μέ τίτλο «Ἡ μεθόριος μέ τίς πόλεις». Δηλαδή οἱ πόλεις τῆς Βεσσαραβίας στό ποτάμι Νίστρα. Γι' αὐτό ἕνα στρατιωτικό δικαστήριο τῆς Μόσχας μέ καταδίκασε σέ θάνατο. Πρίν ὅμως μέ ἐκτελέσουν φώναξα: «εἶμαι Ρουμάνος πολίτης, καί σύμφωνα μέ τούς διεθνεῖς νόμους πρέπει νά δικαστῶ στήν Ρουμανία».

Μεταξύ τῶν τελευταίων Ρουμάνων ὁμήρων ἔφτασα καί ἐγώ στήν Ρουμανία μέ τόν ποινικό φάκελλο, στόν ὁποῖον ἔγραφε ὅτι πάντα ὑποστήριξα ὅτι ἡ Βεσσαραβία καί ἡ Βόρεια Μπουκοβίνα ἀποτελοῦν ρουμανικά ἐδάφη. Αὐτές τίς ἀλήθειες τίς ὑπεστήριξα ἀκόμη καί γραπτά.

—Πῶς φτάσατε στό Βουκουρέστι καί στό Ἀϊούντ;

—Ὅλα τά πολιτικά ζητήματα κρινόταν ἀπό τό στρατιωτικό δικαστήριο. Ἦμουν ἕνας ἀγωνιστής κατά τοῦ κομμουνισμοῦ... Κάποιος μοῦ εἶπε ὅτι στό δικό μου φάκελλο γράφει: «Μεγάλη πειστική δύναμη, μέγας ἐχθρός τοῦ κομμουνισμοῦ. Νά τόν ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας». Πολύ καλά μέ χαρακτήρισαν, καί δέν θύμωσα γι' αὐτό...

Κατ' ἀρχήν, τό 1948, μέ πῆγαν στήν στρατιωτική φυλακή τοῦ Βουκουρεστίου. Ἦταν μιά ἀποθήκη τῶν πολιτικῶν κρατουμένων. Ἐγώ ἐρχόμουν μέ τόν φάκελλο ἔτοιμο, ἀλλά ἔπρεπε νά περάσω ἀπό τήν δίκη γιά νά καταδικασθῶ καί ἀπό τοῦς Ρουμάνους, ἐπειδή οἱ Ρῶσοι δέν εἶχαν τό δικαίωμα νά μέ καταδικάσουν.

Καταδικάστηκα γιά ἀσήμαντα πράγματα, ἐπειδή τό Στρατιωτικό Δικαστήριο τοῦ Βουκουρεστίου δέν μπορούσε νά ὑποστηρίξῃ ὅτι ἡ Βεσσαραβία καί ἡ Μπουκοβίνα εἶναι ρωσικές περιοχές. Οὔτε κἄν ἔγινε λόγος γι' αὐτά τά θέματα. Καί ἔτσι καταδικάστηκα στίς φυλακές τῆς Ζιλάβα, Ἀϊούντ καί μετά στά καταναγκαστικά στρατόπεδα τῆς δουλειᾶς, μέχρι τόν Αὐγουστο τοῦ 1964.

—Σέ πόσα χρόνια σᾶς κατεδίκασαν στό Βουκουρέστι;

—Στήν ἀρχή ἰσόβια, μετά σέ 25 χρόνια. Ὅμως μετά ἀπό περίπου 7 χρόνια, καί κατόπιν διαφόρων διαταγ-

μάτων, ἀπελευθερώθηκαν ὅλοι. Ἐμένα ὅμως δέν μοῦ ἐπέτρεψαν νά γυρίσω σπίτι. Μέ ἔστειλαν στό Μπαραγκάν σέ ἀναγκαστική κατοικία. Μέ πῆγαν ἐκεῖ καί μοῦ εἶπαν «Ἐσύ διάλεξε ἕνα σπίτι». Ὅλα τά σπίτια ἦταν κατοικίσιμα. Ἐγώ βρήκα ἕνα καλό σπίτι. Μοῦ τό παραχώρησε μιά γιαντρός, ἡ ὁποία ἔμεινε ἐκεῖ. Ὅταν ἦρθε ἕνας ἱερέας οὐνίτης τοῦ ἔδωσα ἕνα ἀπό τά δύο δωμάτια τοῦ σπιτιοῦ μου. Ἀπό τόν κτηνοτροφικό συνεταιρισμό μᾶς ἔδωσαν ἕνα κρεβάτι, ἕνα τραπέζι, δύο καρέκλες, ἕνα στρῶμα, μιά κουβέρτα καί ἕνα μαξιλάρι.

–Χρήματα σᾶς δίνανε;

–Ναί. Μποροῦσες νά κερδίσεις μέχρι 14 μάνι (ἐλάχιστο ποσό) τήν ὥρα. Τά ὑπόλοιπα τά κρατοῦσε τό Ὑπουργεῖο τῶν Ἐσωτερικῶν γιά τόν μισθό τῶν ἐπιτηρητῶν. Σάν καταδικασμένοι, πληρώναμε τήν διατροφή καί τό μισθό αὐτῶν πού μᾶς φύλαγαν γιά νά μὴν δραπετεύσουμε.

–Πόσα χρόνια μέινετε στό Μπαραγκάν;

–Περίπου τρία χρόνια, ἀπό τό 1956 μέχρι τό 1958. Δούλευσα στόν ὀρυζῶνα καί σέ διάφορους κτηνοτροφικούς συνεταιρισμούς. Ἐκεῖ μέيناμε ὅλοι σέ ἕνα χωριό πού τό ἐγκατέλειψαν οἱ κάτοικοι ἀπό τό Βανάτο. Ἡμασταν ὅλοι πρῶην φυλακισμένοι.

–Οἱ σύζυγοι τῶν καταδικασμένων ἐρχόταν ἐκεῖ στούς συζύγους τους;

–Ναί μέ τήν ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου. Ἀκόμη καί μέ τά παιδιά. Οἱ καταδικασμένοι ὅμως δέν εἶχαν ἄδεια νά ἐγκαταλείπουν τόν τόπο.

–Ἄκουσα ὅτι χτίσατε ἐκεῖ καί μιά ἐκκλησία;

–Ὅχι, βρήκαμε μιά μικρή ἐκκλησία χτισμένη ἀπό

πλίθρα. Ἐκεῖ ἐκτοπίστηκαν οἱ κάτοικοι ἀπό τό Βανάτο. Ἐμειναν ἐκεῖ πέντε χρόνια.

—Εἶχατε τήν ἄδεια νά λειτουργήσετε στήν ἐκκλησία;

—Ὅταν ἦρθα ἐκεῖ, βρῆκα ἕναν ἱερέα, Τάρτσεα, πολύ δραστήριον. Ὅμως, λόγω τῶν συνεχῶν ἐκτοπισμῶν του, ἀπεβίωσε βαριά ἄρρωστος στό Ἄϊούντ.

Οἱ ὀρθόδοξοι δέν ἤμασταν πολλοί. Στήν ἀρχή, σέ ἕνα χωριό μέ 700 σπίτια, ἤμασταν μόνο πέντε Ρουμάνοι. Μετά ἄρχισαν νά ἔρχονται καί φτάσαμε περίπου τριακόσιοι. Ὅλοι ἔρχόταν στήν ἐκκλησία. Πρῶτα πηγαίναμε στήν ἀστυνομία, ὑπογράφαμε τήν παρουσία, καί μετὰ πηγαίναμε ὅλοι στήν ἐκκλησία.

—Πῶς φτάσατε πάλι στό Ἄϊούντ; Κανονικά θά ἔπρεπε νά σᾶς ἀφήσουν νά πᾶτε σπίτι σας.

—Δέν πιστεύσαμε ποτέ ὅτι θά μᾶς ἀπελευθερώσουν. Ἄπορούσαμε ἀκόμη ὅτι ἐκεῖ ἤμασταν σέ μιά ἡμιελευθερία.

—Καί πῶς φτάσατε στό Ἄϊούντ; Ποιός ὁ λόγος;

—Ἐπειδή ἔκανα θρησκευτική προπαγάνδα! Ὁμιλοῦσα κάθε Κυριακή, χωρίς πολιτικές ἀναφορές, ἀλλά στό ὀρθόδοξο καί ρουμανικό πνεῦμα. Μιά φορά τά Χριστούγεννα, π.χ. μίλησα γιά τόν ἐκχριστιανισμό τῶν Ρουμάνων, πῶς γεννηθήκαμε ταυτόχρονα καί Ρουμάνοι καί Χριστιανοί. Δυόμησι χρόνια τοῦς μίλησα γιά τόν Χριστό καί γιά τό ρουμανικό μας ἔθνος. Μέ αὐτό τόν τρόπο παρηγόρησα τίς ψυχές τῶν ἐκτοπισμένων, διά λόγου, προσευχῆς, ἐξομολογήσεως, ἱερῶν βιβλίων καί Θείας Εὐχαριστίας. Ἡ ἐκκλησία ἦταν γεμάτη. Ὅλοι εἶχαν ἀνάγκη ἀπό ἱερέα, ἐνθάρρυνσι, συμβουλῆ. Τά θέματα εἶχαν πάντα θρησκευτικό

καί ιστορικό περιεχόμενο. Οί όμιλίες δέν ήταν γιά δέκα λεπτά, κρατοῦσαν καί μιά ὥρα. Ἐρχόταν ἀκόμη καί οί συγγενεῖς τῶν φυλακισμένων γιά νά τίς ἀκούσουν.

-Γι' αὐτό σᾶς στείλαν πίσω στό Ἄϊούντ;

-Ὅχι δέν μέ ἔστειλαν στό Ἄϊούντ. Τούς ἀντιπροσωπευτικούς μᾶς πῆγαν στήν Ἀσφάλεια στήν Κωνσταντσα. Μᾶς κατεδίκασαν καί πάλι. Ἐμένα γιά 25 χρόνια, γιατί ἤμουν ἐπικεφαλῆς τῆς ομάδας. Ἦταν τό 1959.

-Φυλακιστήκατε τό 1959 μαζί μέ τούς Πατέρες Stăniloae, Benedict Ghius καί Arsenie Papaciu;

-Ναί.

-Ἐπομένως, στήν Κωνσταντσα σᾶς κατεδίκασαν πάλι.

-Ναί. Ἐγινε μιά νέα δίκη. Στήν ἀρχή μᾶς κατεδίκασαν ἰσόβια, ὅλους μαζί. Μετά, διά διατάγματος, μᾶς ἔδωσαν ἀπό 25 χρόνια. Ἔτσι γινόταν. Τελικά καί αὐτοί πού καταδικάστηκαν σέ ἕνα χρόνο, καί ἐκεῖνοι πού καταδικάστηκαν σέ 25, τό 1964 ἀποφυλακίστηκαν ὅλοι.

-Ἀπό τό 1942 μέχρι τό 1964 δέν ἤσασταν ἐλεύθερος καθόλου;

-Ὅχι, ἀδελφοί. Ὅλο αὐτό τόν καιρό, χωρίς διακοπή, ἤμουν φυλακισμένος. Μόνο οἱ μορφές τῆς καταδίκης ἦταν διαφορετικές. Πιό εὔκολα ἦταν στό Μπαραγκάν.

-Σέ ποιές φυλακές ἐκτελέσατε τήν ποινή σας, μετά ἀπό τόν ἐρχομό σας ἀπό τήν Ρωσία;

-Πρῶτα στό Βουκουρέστι, στή στρατιωτική φυλα-

κή. Μετά τήν δίκη, στήν Ζιλάβα, μετά στό Βακαρέστι· από τό Βακαρέστι στό 'Αϊούντ· από τό 'Αϊούντ στήν διώρυγα, Δούναβη - Μαύρη Θάλασσα· από τήν διώρυγα πάλι στήν Ζιλάβα, μετά στό ὄρυχειο στό Κάουνικ, στίς Μαραμούρες. "Υστερα πάλι στό 'Αϊούντ, από ὅπου ἀποφυλακίστηκα τόν Αὐγουστο τοῦ 1964.

-Πῶς ἐξομολογοῦσατε στό 'Αϊούντ;

-Πολύ εὐκολα. Τούς ἐξομολογοῦσα στό κελί τους ἢ από τόν τοῖχο. "Αν καθόμουν μέ τό στόμα στόν τοῖχο, μέ ἄκουγε πολύ καλά.

-Πῶς, ἐξομολογοῦσατε διά μέσου τοῦ τοίχου;

-Πρῶτα ἔβαζα ἐγώ τό αὐτί στόν τοῖχο καί ἄκουγα τήν ἐξομολόγησι τῶν ἁμαρτιῶν. Μετά ἔβαζαν αὐτοί τό αὐτί στόν τοῖχο καί τούς ἔδιδα συμβουλές.

-Τήν συγχωρετική εὐχή πῶς τήν διαβάζατε;

-Πάλι μέσω τοῦ τοίχου. Μόνο σ' αὐτούς πού ἦταν στό κελί μου, ἔκανα τήν κανονική ἐξομολόγησι.

-'Εξομολογήσατε πολλούς διά μέσου τοῦ τοίχου;

-'Εκατοντάδες.

-Εἶχατε Θεία Κοινωνία στήν φυλακή;

-Ναί. "Ενας ἱερέας από τήν πόλι μᾶς τήν ἔστελνε. Μοῦ τήν ἔφερνε ἓνας ἀστυνόμος, ὁ ὁποῖος πρὶν ἦταν ψάλτης στήν ἐκκλησία. Τήν κρατοῦσα κρυμμένη στό γιανὰ τοῦ πουκαμίσου καί ὅταν ἤμουν προετιμασμένος κοινωνοῦσα. Καί ἂν κάποιος από τούς κρατουμένους ἦταν ἄρρωστος ἢ ἐτοιμοθάνατος, τόν ἐξομολογοῦσα καί τόν κοινωνοῦσα κρυφά καί ἔτσι ἔφευγε στόν Χριστό. Πάντα εἶχα Θεία Κοινωνία. "Όταν γύρισα σπίτι, μέ αὐτή τήν Κοινωνία κοινωνήσα.

–Καί ὁ ἀστυνόμος ἤθελε νά σᾶς φέρει τήν Θεία Κοινωνία;

–Μά, πάτερ, ἦταν χριστιανός! Σέ μάλωνε, σέ χτυποῦσε μέ τό παλούκι, ὅμως σέ ἐξυπηρετοῦσε. Ἐκαναν καί αὐτοί ὅ,τι μποροῦσαν. Μόνο πού ἐμεῖς δέν μποροῦσαμε νά τό ἀνταποδώσουμε μέ κανένα τρόπο.

–Ἀκούγατε τίς καμπάνες νά χτυποῦν;

–Ναί. Ἦμασταν σέ ἀπόστασι μόνο 500 μέτρων ἀπό τήν ἐκκλησία, καί οἱ καμπάνες χτυποῦσαν εὐθεία στήν φυλακή. Ἦταν τόσο καλά ἐναρμονισμένες, πού ἐκλαιγες. Μᾶς ἀνήγγειλαν ὅλες τίς ἀκολουθίες. Καί τό Πάσχα τό ἐορτάσαμε ὠραῖα. Αὐτός ὁ ἱερέας μᾶς ἔστελνε κόκκινα αὐγά καί τσουρέκι τό Πάσχα. Ὁ Θεός νά τοῦ τά ἀνταποδώση!

Ἄκουστε πῶς ἐορτάζαμε ἐμεῖς τό Πάσχα! Ὅταν ὅλοι οἱ φυλακισμένοι ἔψαλλαν τό «Χριστός Ἀνέστη», οἱ ἀστυνόμοι μᾶς ἔβριζαν, μᾶς χτυποῦσαν μέ τά παλούκια, ὅμως ἐμεῖς συνεχίζαμε νά ψάλλουμε! Ἐκεῖ ἔζησα πιό ἔντονα τήν χαρά τῆς Ἀναστάσεως! Ἐκεῖ καί στό Ὅρανκι!

–Γιατί σᾶς χτυποῦσαν;

–Ὁ διευθυντής τούς διέταξε: «Χτυπήστε τους! Δέν βλέπετε ὅτι εἶναι χριστιανοί;». Ἐλεγε μιά κουβέντα: «Σκοτώστε τους μέ τήν δική μου εὐθύνη».

Καί στήν Ζιλάβα μᾶς χτυποῦσαν, ὅμως στό Ἀϊούντ μᾶς χτυποῦσαν συστηματικά. Τά χτυπήματα ὅμως δέν ἦταν τόσο δυνατά, ἐκτός ἀπό δύο κρατητήρια. Τόν χειμῶνα, σέ ἔβαζαν στήν τουαλέτα, χωρίς παράθυρα, μόνο μέ ἐσώρουχα, 10-15 ἡμέρες. Πέθαινες ἀπό κρύο. Τό καλοκαίρι σέ βάζανε σέ κρατητήριο χωρίς φῶς, πού ἔκαιγαν ἀπορρίματα ἀπό τό ξυλουργεῖο. Ψηνόσουν, πέθαινες χωρίς ἀέρα!

Τρομερή βαρβαρότητα. Ξεπέρασαν αυτούς από την Σιβηρία. Άκουσα ότι έριχναν νερό πάνω σέ κάποιους έπισκόπους όταν έξω ήταν μείον 50 βαθμούς, και γίνονταν τεμάχια πάγου.

καί στό Άϊούντ τό κάναν αυτό, στό κρατητήριο. Έριξαν νερό πάνω τους και πέθαιναν σύσπαστοι. Δέν μπορούσαμε νά ξέρουμε πόσοι πέθαναν στό Άϊούντ. Δέν κρατούσαν καθόλου κατάστιχα.

—**Νομίζω ότι δέν ήταν ένας πόλεμος κατά τών Ρουμάνων, αλλά κατά τών χριστιανών.**

—Ναί. Φανερά. Οί πió καταδιωγμένοι ήμασταν έμεις οί όρθόδοξοι ιερείς.

—**Ήσασταν πολλοί στά άπομονωτήρια, στό Άϊούντ;**

—Ναί, 200. Συνολικά στην φυλακή του Άϊούντ ήμασταν περίπου δέκα χιλιάδες κρατούμενοι. Έμεις δέν δεχτήκαμε τήν άναμόρφωσι. Τούς είπαμε ότι παραμένουμε όπως είμαστε. Μας τιμώρησαν, αλλά δέν είμαι θυμωμένος. Μας έδιδαν μισή μερίδα φαγητού. Είμασταν μαθημένοι μέ αυτές τίς άθλιότητες. Έμεις ήμασταν οί τελευταίοι πέντε πού βγήκαμε από τήν φυλακή στις 22 Αυγούστου του 1964.

—**Τελευταίοι πέντε;**

—Είναι ό πάτερ Ίωάννης, ό ιερέας Δημήτριος Μπεζάν, ένας καθηγητής από τό Ίάσιο, Σιμιονέσκου, πολύ καλός χριστιανός και δύο άγρότες, πολύ καλοί, πολύ καλοί! Νομίζω ότι ό καλύτερος άνθρωπος πού βγήκε από τήν φυλακή του Άϊούντ ήταν ένας άγρότης, ό Θεόδωρος Ποπέσκου, ένας πραγματικός άγιος. Έπέφερε πολύ αλλά ποτέ δέν διαμαρτυρήθηκε! Έγώ διαμαρτυρόμουν πού και πού, άναζητούσα άκόμη τήν δικαιοσύνη.

—Μπορείτε νά κάνετε τήν νοερή προσευχή;

—Ναί, μέ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Τήν ἀπέκτησα στήν φυλακή. Τώρα τήν κάνω ἰδίως τήν νύχτα, ὅταν εἶμαι μόνος μέ τόν Θεό. Νά σᾶς πῶ ἓνα θαῦμα:

Σέ μιά ἀπό τίς συνεδριάσεις ὑπό τήν διεύθυνσι τοῦ πολιτικοῦ Συνταγματάρχη παρουσία καί ἄλλων πολιτικῶν, ἓνας ἀπ' αὐτούς εἶπε· «Κύριε Συνταγματάρχα, ἐπιτρέψτε μου νά προκαλέσω τόν πατέρα Μπεζάν, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶναι πολύ συμπαθητικός». «Ποιός εἶναι αὐτός;». Σηκώθηκα ὄρθιος. Ἦμουν μπροστά, γιά νά μήν χάσω τίποτα ἀπ' ὅσα εἶπαν ἐκεῖ. «Ἐσύ εἶσαι;». «Ναί!». «Πάτερ Μπεζάν, ἐσύ πιστεύεις στούς ἀγγέλους;». «Πιστεύω. Γιατί νά μήν πιστεύω; Δέν ὑπάρχει λόγος νά μήν πιστεύω! Εἶναι δημιουργήματα πνευματικῆς φύσεως στήν διακονία τοῦ Θεοῦ. Ἄγγελος σημαίνει, στά ἑλληνικά, ἀπεσταλμένος. Εἶναι οἱ κλητήρες τοῦ Θεοῦ».

«Θές νά μοῦ δείξεις ἓναν ἄγγελο, ἐδῶ καί τώρα;» μοῦ εἶπε.

Στεκόμουν καί τόν κοιτοῦσα. «Πράγματι θέλεις νά δεῖς ἓναν ἄγγελο;» τόν ρώτησα. Δέν εἶπαν λέξι, δέν ἀκουγόταν οὔτε μιά ἀνάσα. Ἄναρωτιόντουσαν: «Γιά νά δοῦμε τί θά κάνει αὐτός ὁ παπάς!». Καί ὅπως περίμεναν ἐμφανίστηκε, πρῶτα ἓνα πολύ σκοτεινό σύννεφο.

—Ἦσαν ἐξω, στήν αὐλή;

—Ὅχι, στήν τραπεζαρία· ὁμως ἡ τραπεζαρία εἶχε πάνω στήν εἴσοδο καί στήν ἔξοδο δύο παράθυρα. Τό σύννεφο σχεδόν σκοτείνιασε τήν τραπεζαρία, καί ἄρχισε ἀμέσως νά βρέχει, μέ βροντές καί ἀστραπές. Καί τοῦ εἶπα: «Ἐπέτρεψέ μου, κύριε Δάνκου, νά προσευχηθῶ!». «Ἐχεις ἓνα λεπτό». Μοῦ ἐπέτρεψε.

Ὅλοι περίμεναν μέ περιέργεια. Ἦπρεπε νά τούς

δείξω έναν άγγελο! Ήξω άρχισε νά φυσά δυνατός άέρας καί τό σύννεφο άπομακρύνθηκε. Καί μέσα άπό μιά σχισμή τοϋ παραθύρου είσχώρησε τό μάτι τοϋ ήλίου, μιά άκτίνα έφυγε άπό τήν πόρτα πάνω στόν τοίχο. Τότε είπα: «Αυτός είναι ό άγγελος!».

Όλοι πίστευσαν ότι ήταν άγγελος! Ήταν μιά άκτίνα! Σίγουρα ήταν μιά ήλιαχτίδα πού πέρασε άνάμεσα στά σύννεφα.

Ό Θεός ήθελε νά παρηγορήσει αυτούς πού βρισκόντουσαν στίς ταλαιπωρίες καί νά ντροπιάσει τούς άπίστους! καί ήρθε σ' έμάς!. Άκριβώς σ' αυτή τήν στιγμή! Καί τότε είπα: «Κύριε Δάνκου, αυτός ήταν ό άγγελος!». «Δέν πιστεύω. Ήταν μιά άκτίνα», μου είπε. «Καί ό άγγελος είναι μιά άκτίνα τοϋ φωτός», τοϋ άπάντησα.

Ό διευθυντής έσιώπησε. Στή συνέχεια μέ έβαλε γιά δέκα ήμέρες στήν άπομόνωση, στό αιώνιο σκοτάδι. Ήπαιρνα μόνο ένα τσαϊ τήν ήμέρα, ζεστό νερό.

—Γιά ποιό λόγο;

—Έπειδή τούς έδειξα τόν άγγελο! Πάτερ συγχώρεσε με, αλλά ήμουν τολμηρός. Γιά μερικούς μπορεί νά φανούν μάταια πράγματα, όμως έτσι ήταν.

—Πώς σάς φαινόταν οί φυλακές τής Ρουμανίας σέ σύγκριση μέ τίς φυλακές τής Ρωσίας;

—Πιό δύσκολες ήταν οί φυλακές στήν Ρουμανία, παρά στήν Ρωσία. Ήμεινα γιά ένα χρόνο σέ μιά φυλακή στή Μόσχα καί οί συνθήκες ήταν πιό γλυκές, πιό ανθρώπινες άπό τίς φυλακές στό Άϊούντ ή Ζιλάβα τής Ρουμανίας.

—Πώς προσευχόντουσαν οί φυλακισμένοι στόν Χριστό; Μπορούσατε νά τελέσετε στά κελιά τά τής ιερω-

σύνης ὅπως π.χ. τὴν Θεία Λειτουργία, τὴν ἐξομολόγησι, ἢ νὰ μεταλαμβάνετε τὴν Θεία Κοινωνία;

-Ὅχι. Στὶς ρουμανικὲς φυλακὲς δὲν γινόταν. Κάναμε κοινὲς προσευχὲς, μικρὸ ἁγιασμό καὶ ἐξομολόγησι. Ἐξ ἄλλου μὲ μιά πλήρη ἐξομολόγησι, μὲ τὴν καθιερωμένη συγχωρητικὴ εὐχή, πιστεύαμε ὅτι ὁ Παράδεισος μᾶς εἶναι ἀνοιχτός. Αὐτό τό πιστεύω καὶ τώρα ἐπειδὴ ἡ Θεία Κοινωνία εἶναι τό στεφάνι τῆς Χάριτος, τὴν ὁποία μπορεῖ ὁ χριστιανὸς νὰ τὴν λάβῃ, ἂν εἶναι ἄξιος.

-Τί μάθατε, ὡς ἱεραπόστολος, γιὰ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ, στά περίπου 24 χρόνια φυλακῆς καὶ βασανισμοῦ;

-Νομίζω ὅτι δὲν ἔμαθα τίποτα. Μεγάλωσα καὶ ἀνατράφηκα ἀπὸ γονεῖς, οἱ ὁποῖοι προσευχόντουσαν δυνατὰ· οἱ καθηγητὲς τοῦ Σεμιναρίου καὶ τῆς Θεολογίας, μὲ μεγάλωσαν τὸν χῶρο τῆς πίστεως καὶ ἔνωσα μεγάλη πνευματικὴ χαρὰ ὅταν μποροῦσα νὰ συνδέω αὐτὰ πού ἔλεγε τό στόμα μὲ τὴν πράξι. Αὐτά. Ἐνωθα πὼς ὁ ἄγγελός μου μὲ ἄγγιζε ἐπικυρωτικά μὲ τό φτερό πάνω στό δεξιό ὄμο.

-Πότε ἀπελευθερωθήκατε καὶ πὼς φτάσατε ἐφημέριος στό Γκινδεοάνι τοῦ Νεάμτς;

-Ἀποφυλακίστηκα γύρω στὶς 23 Αὐγούστου τοῦ 1964, ὕστερα ἀπὸ ἓνα διάταγμα γενικῆς ἀμνηστίας γιὰ τοὺς πολιτικούς κρατουμένους. Εἶχα ἀκόμη νὰ ἐκτελέσω 18 χρόνια φυλακίσεως. Βγῆκα μεταξύ τῶν πέντε τελευταίων κρατουμένων. Ἐνας ἀστυνομικός μᾶς συνόδευσσε μέχρι τό σταθμό, μᾶς πῆρε εἰσιτήρια καὶ μᾶς τὰ ἔδωσε στὸν καθένα, μᾶς ἀποχαιρέτησε φιλικὰ καὶ ἔφυγε. Ἀπὸ τό σταθμό κοίταξα πρὸς τὴν μεγάλη φυλακὴ τοῦ Ἀϊούντ. Ἦταν ἔρημη, ὅπως ἔρημη εἶναι καὶ σήμερα.

Ἦμασταν ὁ πάτερ Ἰωάννης, ὁ καθηγητής Σιμιονέσκου ἀπὸ τὸ Ἰάσιο, ὁ ἀγρότης Θεόδωρος Ποπέσκου ἀπὸ τὸ Πόντουλ Ἰλοάει, ἕνας νέος Γεώργιος καὶ ἐγώ. Προσκυνήσαμε πρὸς τὴν Ἀνατολή καὶ φύγαμε μὲ τὸ τρένο γιὰ τὴν Μολδαβία. Λυπούμασταν διότι ἀποχωρίζαμε ἀπὸ τὴν φυλακὴ, συνηθίσαμε μαζί της. Λυπούμασταν γιὰ τὴν κανονικὴ ζωὴ τῶν κρατουμένων, μὲ τίς δυσκολίες της, ἀλλὰ καὶ μὲ τίς χάρες τῶν πνευματικῶν στιγμῶν, τίς ὁποῖες γνώρισα στὰ ρωσικὰ στρατόπεδα καὶ στίς ρουμανικὲς φυλακὲς. Ὁ μηχανικὸς τοῦ τρένου μὲ κοίταξε μὲ περιέργεια καὶ μὲ ρώτησε: «Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι;». «Ἀπὸ τὸν Παράδεισο, τοῦ εἶπα. Δέν βλέπεις ὅτι λάμπω;».

—Δηλαδή εἶπατε ὅτι ἔρχεσθε ἀπὸ τὸν παράδεισο!

—Ἐγὼ πράγματι ἔρχομαι ἀπὸ τὸν παράδεισο! Στενοχωρέθηκα πού βγήκα καὶ ἀπὸ τὸ σταθμὸ κοιτοῦσα πρὸς τὴν φυλακὴ τοῦ Ἀϊούντ, καὶ μὲ δάκρυα ἔλεγα: *«Τί ὠραῖα πού ἦταν!»*.

—Συναντήσατε καὶ ἄλλες δυσκολίες τὴν περίοδο πού δέν ἦσασταν ἐλεύθερος;

—Καμία δυσκολία! Ἐγὼ ἔπλευσα! Δέν φτερνίστηκα, δέν κρύωσα, δέν ἀρρώστησα ποτέ. Πέρασα καὶ ἀπὸ τίς φυλακὲς καὶ ἀπὸ τίς ψεῖρες, ἀπὸ κρῦο, ἀπὸ παγωνιά, ὅμως ἦμουν ὑγιής. Σάν νά ἔπλευσα, σάν νά μὴν ἦμουν ἐγώ! Ἦταν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ μαζί μου.

Ποτέ δέν ἐνιωθα πεινασμένος οὔτε στὴν φυλακὴ, οὔτε στό στρατόπεδο συγκεντρώσεως. Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἔπλευσα πάνω ἀπὸ αὐτὲς τίς δυσκολίες τῆς φυλακῆς ἢ τοῦ στρατοπέδου.

Ἐνιωθα τὸν δάκτυλο τοῦ Θεοῦ στό δεξιό μου ὤμο. Ἐνιωθα σάν ἕνα βάρος πολὺ γλυκό, πολὺ θωπευτικό.

–Μέ τίς νηστείες τί κάνατε;

–Δέν μποροῦσα. Ἐφαγα. Ὅσο μποροῦσα, τήν Τετάρτη καί τήν Παρασκευή ἀπέφευγα. Τήν Τετάρτη καί τήν Παρασκευή τά ἔδινά σέ ἄλλους. Ἐτρωγα μόνο μισή μερίδα φαγητοῦ καί ἔνιωθα χορτάτος. Γιατί ἐκπλήττεσαι; Ἦταν ποιός νά συμπληρώση αὐτές τίς ἐλλείψεις.

–Σᾶς βοήθησε τό Ἅγιο Πνεῦμα!

–Βεβαίως, καί βγήκα ἀπό τήν φυλακή ἀπόλυτα ὑγιής. Καί ἀπό τό στρατόπεδο συγκεντρώσεως, ἀπό τήν Ρωσία, ἦρθα ἀπόλυτα ὑγιής. Δέν ἀρρώστησα ποτέ.

–Ζοῦσε ἀκόμη ὁ πατέρας σας ὅταν γυρίσατε;

–Ναί. Ἐξησε ἀκόμη τρία χρόνια. Ἡ μητέρα ἀπεβίωσε. Ὁ πατέρας ἀπεβίωσε τό 1968. Ἦταν καλός χριστιανός.

–Καλά πού σᾶς εἶδε μιά ἀκόμη φορά στήν ζωή.

–Ὅταν ἦρθα σπίτι δέν μέ ἀναγνώρισε. Τοῦ εἶπα «Ἐγώ εἶμαι, πατέρα, ὁ υἱός σου!». Μέ κοιτοῦσε συνέχεια καί μέ ρωτοῦσε: «Ποιός εἶσαι;». Τοῦ εἶπα ὅτι εἶμαι υἱός του. «Ὁχι, ὄχι. Ὁ υἱός μου πέθανε». Ὅταν ἦρθε ἡ ἀδελφή μου Ἐλεονώρα ἀπό τό Ἰάσιο, αὐτή μέ ἀναγνώρισε. Τότε πείστηκε καί ὁ πατέρας ὅτι εἶμαι ἐγώ, καί ἔκλαιγε.

–Μετά ἀπό πόσα χρόνια γυρίσατε σπίτι;

–Μετά ἀπό 25 χρόνια. Τό σπίτι βομβαρδίστηκε ἀπό τοὺς Ρώσους. Τό ξαναφτιάξαμε. Μετά πῆγα στό Ἰάσιο γιά νά πάρω μιά ἔνορΙΑ. Ὁ μητροπολίτης μοῦ εἶπε: «Ἐσένα δέν ἔχω τήν ἄδεια νά σοῦ δώσω μιά ἔνορΙΑ! Πήγαινε κάπου στό Ἄρδεάλ».

Ἄργότερα μέ ἔστειλε σέ μιά μικρὴ ἔνορΙΑ, Νισιπίτου, στήν Μπουκοβίνα. Πῆγα μέχρι ἐκεῖ. Τό σύνορο

περνούσε μέσα από τό χωριό. Παρουσιάστηκα στους συνοριακούς φρουρούς, μου ζήτησαν τά χαρτιά καί μου είπαν: «Δέν μπορούμε νά σέ δεχτοῦμε. Σοῦ χρειάζεται μιά βίζα».

Πέρασα τόν χειμῶνα στό Χιρλάου μέ τήν ἀδελφή μου καί μέ τόν πατέρα. Οἱ ἱερεῖς ἀπό τό Χιρλάου μου είπαν: «*Ἔχουμε ἐντολή νά μή σέ δεχτοῦμε στό Ἱερό*». «*Ἄν δέν μέ δέξεστε στό Ἱερό, πού μέ δέξεστε;*». «*Σέ δεχόμαστε στήν ἐκκλησία, ὅπως τόν κάθε χριστιανό*».

Τό Πάσχα τοῦ 1965 τό πέρασα στό Πατριαρχεῖο. Μετά μπήκα σέ μιά ομάδα μπογιατζήδων στό Βουκουρέστι. Ἦμασταν ὄλοι πρώην φυλακισμένοι. Μιά ἡμέρα ἦρθαν δύο ἀστυνομικοί πού μου είπαν ὅτι ἔχουν διαταγή νά μέ πᾶνε στό Ἱάσιο. Μοῦ ἔδειξαν τήν διαταγή τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν στήν ὁποία ἔγραφε: «*Ὁ πολίτης Δημήτριος Μπεζάν νά διοριστῆ ἀμέσως ὡς ἱερέας στήν Μητρόπολι τῆς Μολδαβίας, ἄν εἶναι δυνατόν στό Χιρλάου*».

Διορίστηκε, μετά τήν αἴτηση τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν ὡς προϊστάμενος στήν ἐκκλησία τοῦ Γκινδεοάνι, τοῦ νομοῦ Νεάμτζ. Στήν 1 Μαΐου τοῦ 1965 παρουσιάστηκα στήν ἐνορία, ὅπου ἔμεινα γιά πεντέμιση χρόνια. Στίς 6 Ὀκτωβρίου τοῦ 1970 ἀπολύθηκα, συνταξιοδοτήθηκα σέ 24 ὥρες καί μου ὀρίστηκε ὡς ὑποχρεωτικός τόπος διαμονῆς τό Χιρλάου. Ἦμεινα ἐδῶ μέχρι τίς 22 Δεκεμβρίου τοῦ 1989 ὅταν ἕνας ἀπεσταλμένος τῆς Ἀσφάλειας τοῦ Ἱασιού μέ εἰδοποίησε ὅτι εἶμαι ἐλεύθερος ὅπως ὅποιοσδήποτε πολίτης τῆς Δημοκρατίας.

—Ποιές εἶναι οἱ ἐξαιρετικές στιγμές πού σᾶς ἔμειναν στήν μνήμη καί στήν καρδιά ὡς ἐφημέριος στό Γκινδεοάνι;

—Οἱ ἄνθρωποι ἀπό τό Γκινδεοάνι μέ δέχτηκαν μέ μεγάλο φόβο. Ἀπέφευγαν κάθε ἐπαφή μαζί μου. Μόνο ὁ συνταξιούχος ἱερέας Κώστας Γκιωργκέσκου μέ δέχτηκε στό σπίτι του γιά μιά ἐβδομάδα. Μετά βρῆκα ἕνα σπίτι κοντά στήν ἐκκλησία καί τό νοίκιασα. Εἶχα ἕνα κρεβάτι, ἕνα τραπέζι, δυό καρέκλες, πρὸς τὴν ἀνατολή μερικές εἰκόνες καί ἕνα κανδύλι. Γιά μένα ἦταν αὐτά πού ἤθελα.

“Ὅταν ἀπολύθηκα, οἱ πιστοὶ μέ συνόδευσαν, θρηνώντας με σάν ἕνα νεκρό. “Ὅλοι ἔκλαιγαν. Γι’ αὐτούς ἦμουν νεκρός. ”Ἐφτασα στό Χιρλάου καί τὴν ἐπομένη στήν ἀσφάλεια τοῦ Χιρλάου· εἰδοποιήθηκα ὅτι παραμένω ὑπὸ τὴν πολιτική ἐπίβλεψή τους, μέ ὑποχρεωτική κατοικία, τό σπίτι τῆς ἀδελφῆς μου.

—Τί πρόγραμμα εἶχατε στό Γκινδεοάνι καί γιατί σᾶς ἀναζητοῦσαν οἱ ἄνθρωποι;

—Ἐγώ, ἀφοῦ δέν εἶχα οἰκογένεια καί ἔχοντας ζῆλο γιά νά ὑπηρετήσω τόν Χριστό, ἄνοιξα τὴν ἐκκλησία, κάλεσα μερικές γυναῖκες, βγάλαμε ὅλα τὰ πράγματα ἔξω, τὰ χαλιά, τὰ στρωσίδια, τὰ ἄμφια, τὰ βιβλία, τίς ντουλάπες, τίς κουρτίνες καί τὰ πλύνουμε. Κάλεσα ἕναν εἰδικό, πού καθάρισε τοὺς τοίχους τῆς ἐκκλησίας καί τίς εἰκόνες ἀπό καπνὸ καί σκόνη. Τὴν ἐπόμενη Κυριακή, ὅταν ἦρθαν στήν ἐκκλησία ὅλοι οἱ πιστοὶ ἔμειναν κατάπληκτοι καί δέν πίστευαν στὰ μάτια τους. Ἡ ἐκκλησία ἔλαμψε ἀπὸ καθαριότητα.

Ἄρχισα μέ συγκίνηση. Τοὺς εἶπα νά μὴν μέ φοβούνται, διότι ἂν καί μέ ἔχουν κατάδικο, εἶμαι καί ἱερέας. Μέ κοιτοῦσαν καί ἀνάλυσαν σιωπηλά. Εἶχα τὰ ἄρβυλά μου μπαλωμένα, ἐπίσης καί τό παντελόνι, ἕνα παλιὸ παρντεσοῦ πού μοῦ τό ἔδωσε εὐλογία ἕνας ἱερέας ἀπὸ τό Βουκουρέστι καί στό κεφάλι ἕνα μπερέ. “Ο-

ταν βγήκα από τήν ἐκκλησία, από πίσω μέ κοιτούσαν σάν νά ἦμουν ἕνα φάντασμα. Δέν μοῦ ἔδειξαν καμία συμπάθεια. Ἐγώ κοίταξα τή δουλειά μου. Τήν ἐπόμενη ἑβδομάδα ἄνοιξα τήν πόρτα τῆς ἐκκλησίας καί ἔτσι παρέμεινε μέχρι τήν ἀναγκαστική μου ἀποχώρησι.

Μοῦ ἔγειραν ἀγωγή στήν Πρωθιερεία τοῦ Τίργκου Νεάμτς, στήν ὁποία ἔλαβαν μέρος σχεδόν ὅλοι οἱ ἱερεῖς τοῦ νομοῦ Νεάμτς καθώς καί ἠγούμενοι καί ἠγουμένες, ὁ γραμματέας τοῦ κόματος τοῦ νομοῦ Νεάμτς, ὁ διευθυντής τῆς Ἀσφάλειας τοῦ Νεάμτς καί ἄλλοι. Μέ κατηγορήσαν ὅτι περιμένω τούς Ἀμερικανούς καί ὅτι κρατοῦσα ἀνοιχτή τήν ἐκκλησία κάθε μέρα, ὄχι μόνο στίς ἑορτές. Κανείς, μά κανείς δέν μέ υπεράσπισε. Ὅλοι σιωποῦσαν. Δέν μέ πῆγαν στό Ἀϊούντ, ἐπειδή δέν μπορούσαν νά συλλάβουν, γιά πολιτικούς λόγους, ἄτομα πάνω ἀπό 60 χρόνων. Δέν εἶχαν ἄλλη ἐπιλογή, καί, ὅπως εἶπα, μοῦ ὄρισαν ὑποχρεωτική κατοικία στό Χιρλάου. Μοῦ ἔθεσαν ὑπ' ὄψιν ὅτι δέν ἔχω ἄδεια νά μπῶ σέ κανένα Ἱερό.

Οἱ κατηγορίες ἦταν ἀληθινές ἐπειδή ἐγώ ἐπιτέλεσα ἱεραποστολικό ἔργο στήν ἐνορία καί οἱ ἄνθρωποι ἐρχόταν σέ μένα καί, ὅπως εἰπώθηκε στήν δίκη μου «στήν ἐκκλησία τοῦ Γκινδεοάνι γίνεται προσκύνημα».

—Δηλαδή αὐτός ἦταν ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο σᾶς ἔδιωξαν ἀπό τήν ἐνορία!

—Ναί. Γιατί ἡ ἐκκλησία ἀπό τό Γκινδεοάνι ἦταν πάντα ἀνοιχτή, καί οἱ ἄνθρωποι μέ ἀναζητοῦσαν, ξέροντας, πρὸς εὐχάριστή τους ἔκπληξι, ὅτι ἐδῶ ὑπάρχει ἕνας ἱερέας, πού «παρά λίγο νά κοιμᾶται στήν ἐκκλησία». Τό σκέφτηκα, νά βάλω τό καλοκαίρι ἕνα κρεβάτι στό καμπαναριό.

Οί άνθρωποι τῆς Ἀσφάλειας ἦταν πάντα στήν ἐκκλησία, προσέχοντας ὅ,τι κάνω καί ὀμιλῶ. Ὅμως, πρὸς δυσαρέσκειά τους, ἔκανα θρησκευτικά μαθήματα. Δέν ὑπῆρξε καμία πολιτική ἀναφορά στίς ὀμιλίες μου. Ἦξερα ὅτι μέ παρακολουθοῦν. Ὅμως δέν ἀπέφευγα νά ξαναγυρίσω στήν φυλακή. Ἐνιωθα χαρά, ὅταν ἐνθουμόμουν τήν Ζιλάβα, τό Ἀϊούντ καί ἄλλα μέρη πού ἀγιάσθηκαν ἀπό τήν ταλαιπωρία.

—Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δύο γυναῖκες προσπάθησαν νά σᾶς δηλητηριάσουν;

—Ναί. Μιά Κυριακή δύο ξένες γυναῖκες μοῦ ἔφεραν ὀνόματα, ἓνα πρόσφορο καί κρασί μέ τά ὅποια λειτούργησα τήν ἡμέρα ἐκείνη. Εἶπαν ὅτι εἶναι ἀπό τή Σουτσεάβα καί ὅτι ἔχουν δίκη τήν ἐπόμενη ἡμέρα. Γι' αὐτό καί ἔφυγαν ἀμέσως. Μετά τήν Θεία Λειτουργία ἔπεσα στό Ἱερό. Τό πρόσωπό μου ἦταν πράσινο. Οἱ πιστοί μέ ἔφεραν στό σπίτι, μέ ἄπλωσαν στό κρεβάτι ἐνῶ οἱ γυναῖκες μέ θρηνοῦσαν. Προσκύνησα: «Νῦν ἀπολύεις τόν δοῦλόν σου, Δέσποτα...». Εἶδα μπροστά μου ἓνα δυνατό φῶς καί χαμογέλασα ἐπειδή αἰσθανόμουν μεγάλη χαρά. Ξύπνησα στό νοσοκομεῖο τοῦ Τίργου Νεάμτς μέ μερικούς γιατρούς γύρω μου. Μοῦ εἶπαν ὅτι στό μπουκάλι τοῦ κρασιοῦ βρῆκαν ἴχνη ἀπό καυστική σόδα. Ἦμουν ἀδύνατος ἐπειδή πέρασα ἀπό τόν θάνατο, ὅμως τό πρόσωπό μου ἔλαμψε. Μοῦ τό εἶπαν μερικοί ἄρρωστοι ἀπό τό θάλαμο. Μέ ἔσωσε ὁ Θεός, γιατί εἶχε ἀκόμα κάποια δουλειά μαζί μου.

Μερικοί εἶπαν ὅτι οἱ δύο γυναῖκες ἦταν μάγισσες καί ἤθελαν νά ἐκδικηθοῦν ἐπειδή οἱ γυναῖκες πού ἐρχόταν σέ μένα δέν ἤθελαν πιά νά δεχτοῦν τίς μαγεῖές τους, ἄλλοι ἔλεγαν ὅτι τούς ἔστειλε ἡ ἀσφάλεια νά μέ σκοτώσουν. Ἐγώ ὅμως τούς συγχώρεσα ὅλους.

—Ποιές ήταν οι σχέσεις σας με τούς ανθρώπους της ασφάλειας πού για 20 χρόνια σᾶς φύλαξαν στό πατρικό σας σπίτι;

—Μέ χτυπούσαν πότε-πότε στήν πόρτα καί στό σπίτι, ἀλλά ἐγώ δέν φοβόμουν. Πρέπει νά τούς συγχωρήσουμε! Ὁ Χριστός θά μᾶς κρίνει ὅλους. Σᾶς εἶπα δέν ἔνιωσα πόνο. Στήν Ζιλάβα ἔμειναν κατάπληκτοι. Μᾶς χτυπούσαν ὀργανωμένα, πάνω σέ μιά εἰδική σκάλα γιά βασανισμό καί ἐγώ δέν ἔνιωθα πόνους. Οἱ ἄλλοι φώναζαν:

—Φώναξε, πάτερ, θά σέ ἀφήσουν πιά γρήγορα!

—Μά δέν μέ πονάει! Ἦμουν μελανιασμένος, ὁμως δέν μέ πονοῦσε καθόλου. Τούς ἔλεγα: «Πῶς νά φωνάξω ἀφοῦ δέν μέ πονάει». Μᾶς χτυπούσαν ὅλους μέ τήν σειρά μέ ρόπαλα. Πατέρες, φαίνεται παράξενο, ἀλλά 22 χρόνια δέν φτερνίστηκα.

—Ἦσασταν αἰσιόδοξος, θαρραλέος καί μέ τόλμη πρὸς τόν Θεό.

—Μετά τό τρίτο δάρσιμο ἔνιωσα κάποιον, σάν ἓνα ἀόρατο χέρι πάνω στόν ὄμο. Ἦταν ἓνας ἄγγελος. Ὁ ἄγγελός μου φύλακας τόν ὁποῖο τόν πῆρα στήν Βάπτισι. Ναί! δάρσιμο, ψεῖρες, ψώρα, ἀπάνθρωπες δουλειές καί ὁμως, μέ τή βοήθεια τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἦμουν εὐτυχισμένος.

—Καί σέ τόσα βάσανα δέν ἦσασταν ποτέ ἄρρωστος. Σᾶς ἐνδυνάμωνε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἱερά προσευχή.

—Βγῆκα μέ τό κεφάλι ψηλά. Πάντα προσευχόμουν στόν Κύριο καί τούς ἀγαποῦσα ὅλους! Δόξαζα τόν Θεό γιά ὅλα.

Συζήτηση με μιά ομάδα Πατέρων.

—**Άγαπητέ πάτερ Δημήτριε, πείτε μας τί διδαχτήκατε από την μεγάλη σχολή της ταλαιπωρίας, από την όποια υποφέρατε τόσο πολύ.**

—Τό πρόβλημα είναι, ότι όταν υποφέρης, νά δεχτῆς τήν ταλαιπωρία ὡς σωτήρια, πού ἔρχεται ἀπό τόν Χριστό. Μέ αὐτό τόν τρόπο εἶναι εὐκολο νά τήν ἀποδεχτῆς τήν ταλαιπωρία ἀκόμη πιά εὐπρόσδεκτα καί νά σοῦ φέρη καί χαρά.

—**Πῶς μπορεῖ ὁ χριστιανός νά ἀνέχεται μέ ὠφέλεια τήν ταλαιπωρία, τήν ἀσθένεια, τήν πτωχεία, τήν φυλακή, κάθε εἶδους ἀδικίας καί τά βάσανα τῆς ζωῆς;**

—Ξέρουμε ὅτι ὁ Κύριός μας ἦταν ὁ πιά δίκαιος ἀπό τούς ἀνθρώπους τῆς γῆς, ἀναμάρτητος, καί παρ' ὅλα αὐτά ἀποδέχτηκε τήν βαρύτερη ταλαιπωρία καί τή σταύρωσι. Καί αὐτό ἐπέφερε τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Οἱ Ἀπόστολοι καί ὅλοι οἱ ἅγιοι, ἀκολουθώντας τόν Χριστό, ὑπέφεραν τίς ταλαιπωρίες καί τόν θάνατο, καί μετά τούς ἀνοίχτηκε σίγουρα ἡ πύλη τοῦ Παραδείσου.

—**Ποιές εἶναι οἱ βασικές ἀρετές γιά νά μπορεῖ ἕνας χριστιανός νά περάσει μέ ὄφελος τό βάρος τῆς πρόσκαιρης ζωῆς;**

—Πρῶτα, νά εἶναι ὀρθόδοξος χριστιανός· δεύτερο, νά ξέρη ὅτι ἡ ταλαιπωρία εἶναι ἀδιάρρηκτα δεμένη μέ τήν γήϊνη ζωή τοῦ ἀνθρώπου· τρίτο, νά ξέρη ὅτι στό τέλος τῆς ταλαιπωρίας, ἀπό τήν ὁποία περνάει νικηφόρος, πάντα μέ τή βοήθεια τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀνοίγεται λυτρωτικά, ὁ Παράδεισος.

—**Ποιός εἶναι ὁ ρόλος τῆς προσευχῆς στήν ζωή καί ιδίως στίς ταλαιπωρίες, στήν φυλακή;**

-Ἡ προσευχή ἀποτελεῖ τήν μόνιμη σχέσι μας μέ τόν Θεό. Ξεκινᾶμε ἀπό τό «Κύριε βοήθησέ μας», ἕως τόν Ν΄ Ψαλμό. Σέ ὄλες τίς προσευχές, νά συμμετέχη καί ἡ καρδιά σέ ὄλα πού λέγονται.

-Πῶς προσευχόσασταν στά πάνω ἀπό εἴκοσι χρόνια τῆς φυλακίσεώς σας;

-Ἡ προσευχή μας στήν φυλακή, ὅπως καί μετά στήν ζωή, ἔρρεε γάργαρα, ὅπως τό νερό τῆς πηγῆς, στήν ὁποία ἔλεγες στό Θεό, μέ εὐθύτητα, ὅ,τι σέ πο-νοῦσε. Εἶχες πάντα τό αἶσθημα ὅτι ὁ Θεός σέ ἀκούει καί σέ βοηθᾷ νά ἀντέχεις τό βάρος.

-Γνωρίζατε ἀνθρώπους στήν φυλακή πού προσευχόντουσαν πολύ, μέ δάκρυα;

-Ναί. Δυό ἀγρότες: Θεόδωρος Ποπέσκου καί Ἰωάννης Μολδοβεάνου. Ὅταν προσευχόντουσαν τό πρόσωπό τους ἔλαμπε. Γιατί; Ἐπειδή παραδίδονταν ὀλόκληροι στήν προσευχή καί δι' αὐτῆς στόν Θεό.

-Πῶς ἐξομολογοῦσατε καί κοινωνοῦσατε τούς στρατιῶτες καί τούς τραυματισμένους;

-Τούς τραυματισμένους, πάντα ἀτομικά· τούς στρατιῶτες, μιά φορά μαζικά καί μετά ἀτομικά. Στά μετόπισθεν οἱ ἀξιωματικοί καί οἱ στρατιῶτες ἐξομολογήθηκαν μέ μεγάλη ἐμπιστοσύνη ὄλες τίς ἁμαρτίες, ἐπειδή φοβόντουσαν τόν θάνατο.

Στό μέτωπο, ὅταν ἐπικρατοῦσε ἡσυχία, ἐπήγαινα στούς στρατιῶτες, ἀκόμη καί στά χαρακώματα, τόν ἀγιασμό καί τό ἀντίδωρο. Τά δεχόταν μέ μεγάλη εὐλάβεια. Ἀποτελοῦσε τήν προετοιμασία τους γιά τόν θάνατο.

-Πῶς μπορούσατε στόν πόλεμο νά τελέσετε τήν Θεία Λειτουργία στό ὑπαιθρο;

–Μόνο όταν ήμουν σέ έφεδρεία, στά μετόπισθεν, αν ήταν δυνατό στό δάσος ή σέ κάποιο μέρος πού νά ήταν καλυμμένο από τήν έχθρική άεροπορία.

–Τούς πεθαμένους μπορούσατε νά τούς θάψετε χριστιανικά;

–Ναί. Σέ κοινούς τάφους, αν ήταν περισσότεροι, και μέ σταυρό. Τούς θάβαμε είτε στίς διασταυρώσεις είτε στά νεκροταφεία τών πλησιέστερων χωριών, μέ καθωρισμένες ακολουθίες.

–Πώς προετοιμάζατε χριστιανικά τούς στρατιώτες πρίν νά αποχωρίσουν στό μέτωπο;

–Στά μετόπισθεν κάθε Κυριακή τελούσαμε τήν Θεία Λειτουργία ή τόν Άγιασμό, μέ όμιλία, διανομή του άντιδώρου, του άγιασμοϋ και θρησκευτικων φυλλαδιων. Στό μέτωπο κάναμε μόνο τόν Άγιασμό και αυτό πολύ σύντομα.,

–Νομίζετε ότι ό άθειϊτικός διωγμός, πού ταλαιπώρησε τόσα χρόνια τίς όρθόδοξες χώρες, ήταν μιά τιμωρία του Θεοϋ για τίς άμαρτίες μας ή ήταν μιά δοκιμασία από τόν οϋρανό για νά μάς ένδυναμώση και νά κάνη έκατομμύρια νέους άγίους;

–Πιστεύω ότι ήταν μιά δοκιμασία από τόν Θεό. Άν σκεφτώ τόν Ρουμάνο άγρότη, τίμιο και καλό χριστιανό, δέν διανοοϋμαι ότι ό Θεός τόν τιμώρησε για χάρη τής τιμωρίας.

–Τί ιδιαίτερα θαύματα είδατε και ζήσατε στά είκοσι και πλέον χρόνια τής φυλακής;

–Άνθρωποι πιστοί, πεινασμένοι, μέ ψείρα και τυφο, και καταδικασμένοι σέ θάνατο, έπιβίωσαν βγαίνοντας έγκαίρως από τήν φυλακή μέ τό μέτωπο ψηλά, πεφωτισμένοι από τόν Θεό.

—Ως ποιό βαθμό μπορεί νά θεωρείται σάν κανόνας μετάνοιας γιά τίς ἀμαρτίες τοῦ καθενός καί τοῦ Γένους μας;

—Υπάρχουν δύο προβλήματα ἐδῶ. Γιά τίς δικές μου ἀμαρτίες καί τῶν ἄλλων ἀποδείχτηκε σωτήρια. Γιά τίς ἀμαρτίες τοῦ Γένους μας, ἡ θυσία μας ἦταν ἀνεπαρκής, ἐπειδή δέν καρποφόρησε πλήρως. Ὁ λαός μας ἀκόμη ψηλαφίζει στό σκοτάδι καί δέν παρατηρεῖ τό φῶς πού ἔρχεται σ' ἐμᾶς ἀπό τά Ἱεροσόλυμα. Ἄλλωστε ὅλος ὁ Χριστιανισμός ξέχασε ὅτι ὁ Σωτήρας μας ἐκεῖ ἔζησε, ἐκεῖ δίδαξε τούς ἀνθρώπους, ἐκεῖ μᾶς ἔσωσε μέ τήν θυσία Του στόν Γολγοθᾶ, ἐκεῖ ἀναστήθηκε τήν τρίτη ἡμέρα, καί ἀνῆλθε εἰς τούς οὐρανοῦς.

ἽΟχι στήν Ρώμη, οὔτε στό Λονδίνο, οὔτε στή Νέα Ὑόρκη. Τό κέντρο ὅλου τοῦ χριστιανισμοῦ εἶναι στά Ἱεροσόλυμα καί ὄχι ἄλλοῦ. Αὐτό τό γεγονός πρέπει νά τονίζεται καί στό μέλλον. Ἐκεῖ πρέπει νά συναντηθοῦν ὅλες οἱ μορφές τοῦ χριστιανισμοῦ καί νά δώσουν ἀδελφικά τό χέρι τους, στόν Τάφο τοῦ Ἰησοῦ καί ὄχι ἄλλοῦ.

—Πῶς θά ἔπρεπε νά εἶναι ἕνας καλός ἱερέας σήμερα;

—Ἐνας καλός ἱερέας πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά εἶναι ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς. Μετά νά τελεῖ τίς ἱερές ἀκολουθίες μέ εὐλάβεια, νά ἔχη μιά ὑποδειγματική οἰκογένεια, νά ἀγαπάει τούς ἐνορίτες, νά τηρῆ μέ ἱερότητα τήν τάξι καί τούς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, νά ζῆ μέ τόν Χριστό στήν καρδιά καί νά θυσιάζεται γιά τό λαό τοῦ Θεοῦ.

—Σέ ἄλλες συνθήκες μπορεί κάποιος νά εἶναι καλός ἱερέας;

—Στό κελί τῆς φυλακῆς τοῦ Ἀϊούντ, πού ἤμασταν 12 ἱερεῖς, ἕνας οὐνίτης ἱερέας ὑποστήριξε ὅτι ἀρκεῖ

νά είσαι καλός ἐπαγγελματίας τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ἔτσι διδάχθηκε στήν μικρή Ρώμη, στό Μπλάζ. Ἐγώ δέν συμφώνησα ποτέ μέ αὐτή τήν ἄποψι καί ἰσχυρίστηκα, ὅπως καί τώρα, ὅτι *ἡ Ἱερωσύνη εἶναι ἀποστολή καί ὄχι ἐπάγγελμα. Ἄλλη ἀπάντησι δέν γνωρίζω.*

—Πῶς αἰσθανόσασταν πνευματικά αὐτά τά εἴκοσι χρόνια τῆς παρακολουθήσεως καί μέ καταναγκαστική κατοικία;

—Ἡ Ἀσφάλεια τοῦ Ἰασίου εἶχε στό Χιρλάου ἕναν ταγματάρχη, πού τόν ἔλεγαν Ζαχαρία, ὁ ὁποῖος ἔκανε διπρόσωπη πολιτική. Τί ἀνέφερε στό Ἰάσιον δέν ξέρω. Δέν ξέρω γιατί μέ φώναζε καί μέ ἔβριζε. Ἔπαιζε θέατρο. Δέν ὑπέφερα τίποτα ἐξαιτίας του.

Ἄπέφευγα τά πολιτικά προβλήματα ἄν καί δεχόμουν στό σπίτι μου πάρα πολλούς χριστιανούς πού μέ ἀναζήτησαν. Ἡ ἀπαγόρευση γιά νά λειτουργήσω ἰσχύει καί σήμερα. Προσεύχομαι στό σπίτι μου, καί τούς πιστούς πού ἔρχονται στό σπίτι τούς δέχομαι καί, μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τούς ἀφουγκράζομαι. Καί ὁ Ἄγαθός Θεός πάντα μοῦ ψιθυρίζει: «Οὐ γάρ εἶσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τό ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν».

—Πῶς μπορούσατε νά προσεύχεστε στό σπίτι μόνος σας, ὅταν ὅλοι σᾶς ἀπέφευγαν;

—Μέ ἀπέφευγαν μόνο οἱ ἱερεῖς. Οἱ χριστιανοί ἔρχονταν μέ τά προβλήματα τους ἀπό τριάντα χωριά. Ὑπῆρξαν καί ἱερεῖς πού δέν φοβόταν. Τιμή τους. Μετά τό 1989, ἰδίως τόν τελευταῖο καιρό, ἔρχονταν πάρα πολύ μοναχοί καί δόκιμοι ἀπό τά μοναστήρια, οἱ ὁποῖοι, μέ τήν σεμνότητά τους, λάμπουν ἀπό πίστι καί ἀναζητοῦν τήν καλύτερη ὁδό ἢ ὁποία μπορεῖ νά τούς ὀδηγήσῃ στόν Παράδεισο. Ξέρουμε ὅτι ὑπάρχουν πάρα

πολλοί δρόμοι, όμως όλοι, μόλις και μετά βίας, ανεβαίνοντας τόν Γολγοθά, καταλήγουν στην θύρα του έλεους του Θεού.

—Τί μάθατε σέ αυτά τά είκοσι χρόνια τής «φυλακίσεως» και τής παρακολουθήσεως στην κατοικία;

—Στ' αλήθεια, δέν έμαθα τίποτα. Φαίνεται ότι έχω άρκετή πείρα σέ ό,τι άφορᾷ τήν ζωή, όχι όμως σέ ό,τι άφορᾷ τήν ίερωσύνη και τήν ποιμαντική. Νομίζω και τώρα ότι χωρίς τήν φυσική ή ήθική ταλαιπωρία, δέν είναι δυνατόν νά μᾶς σώσει. Άκούω ότι υπάρχουν άνθρωποι οί όποιοι έχουν όρθή και καθαρή πίστι και μέ έλεημοσύνη, στό τέλος τής ζωής τους γίνονται δεκτοί στόν παράδεισο. Σύμφωνα μέ τίς κρίσεις του Θεού έτσι πρέπει νά είναι.

—Μισούσατε ποτέ αυτούς πού σᾶς φύλαγαν, σᾶς βασάνιζαν και σᾶς παρακολουθοῦσαν κρυφά;

—Δέν τούς μισούσα ποτέ. Άντιθέτως, γνωρίζοντας ότι έπεςαν, τούς βοήθησα. Άκόμη και σήμερα τούς πρώην πληροφοριοδότας τής Άσφαλείας τούς άπευθύνω καλά λόγια, επειδή δέν μπορῶ νά μισῶ τούς ανθρώπους, παρά μόνο τήν άμαρτία.

—Τί μᾶς συμβουλεύετε έμᾶς πού δέν ταλαιπωρηθήκαμε για τήν πίστι, για τόν Χριστό, τώρα πού βρίσκεστε πρὸς τό τέλος τής πρόσκαιρης ζωής; Μπορούμε νά σωθοῦμε χωρίς ταλαιπωρία;

—Ναί. Πάντα έλεγα ότι ή ταλαιπωρία είναι σωτηρία, μόνο αν τήν άποδέχεσαι χωρίς μουρμούρα. Οί δρόμοι πού όδηγοῦν στην σωτηρία είναι πολλοί, και μᾶς τούς δείχνουν τά ιερά μας βιβλία: τά έργα τής σωματικής και τής ψυχικῆς έλεημοσύνης. Άν δέν διώχνεις από τήν πόρτα σου τόν φτωχό και του δίνεις ένα

κομμάτι ψωμί ή κάτι χρήματα, αν διδάξης τόν έκπε-
 σόντα τήν όρθή όδό για νά σηκωθεί από τό βουρκο,
 σιγά σιγά φτάνεις νά αγαπάς άκόμη και τούς έχθρους.

Περισσότερα από αυτά δέν είναι δυνατόν νά ζητη-
 θούν από τόν καημένο άνθρωπο. Καί ή ισχυρότερη ά-
 πόδειξι τής αγάπης είναι τό γεγονός ότι διακινδυνεύ-
 εις τήν ζωή σου για νά σώσης τήν ζωή του άδελφου
 σου. Αυτό προσπαθούσαμε νά τό κάνουμε και έμεις,
 μερικές φορές, μέ διαμαρτυρίες, και γι' αυτό σήμερα
 στο τέλος τής προσπάθειάς μου αντιλαμβάνομαι ότι ή
 θυσία μας δέν καρποφόρησε επειδή δέν ήταν έπαρ-
 κής. Θα χρειαστούν και άλλες θυσίες στο μέλλον,
 διότι ξέρουμε ότι μία πόλι μπορεί νά σωθει αν μέσα
 της βρίσκονται πενήντα δίκαιοι.

Αναρωτιέμαι: «Πόσοι δίκαιοι βρίσκονται στον
 Ρουμανικό λαό; Και πόσο αξίζει στην ζυγαριά τής
 θεϊκής δικαιοσύνης ή ανθρώπιά τους και ή ήθική τους
 συμπεριφορά; Μπορεί νά σωθη ό Ρουμανικός λαός ά-
 πό τήν έξουθένωσι διά του άριθμου των δικαίων από
 τό πλήθος των άμαρτωλών; Για τήν ώρα παρατηρώ ό-
 τι ό Θεός διστάζει! Μέχρι πότε;».

**—Ποιές είναι σήμερα οι βασικές άρετές για νά σω-
 θούμε;**

—Ίδιες για όλους. Φαίνονται από κάθε χριστιανική
 ήθική πραγματεία. Πιστεύω και τώρα ότι οι ιεράρχες,
 οι μοναχοί και οι άπλοι πιστοί μπορούν νά σωθούν
 διά τής όρθής πίστεως και τά αγαθά έργα. Σέ ειρηνι-
 κούς καιρούς αυτή είναι ή μόνη όδός πού μας τήν έ-
 δειξε ό Θεός.

**—Τί πρέπει νά κάνουν σήμερα τά μοναστήρια μας
 για νά δοξάσουν τόν Θεό και νά συμβάλλουν στην σω-
 τηρία των ανθρώπων;**

-Τά μοναστήρια νά ἐπιστρέψουν στήν πλήρη τήρηση τῶν κανόνων τοῦ Ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Ὅλοι οἱ μοναχοί πορεύονται πρὸς τήν τελείωσι, ἀφήνοντας πίσω τους ὅλα τά προβλήματα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐχουν ἓνα ἔργο καί μιὰ ὁδό: ἡ ἐπιμονή νά φτάσουν φωτισμένοι στίς πύλες τοῦ Παραδείσου.

Χρειάζεται νά μπῆ μιὰ τάξις στήν μοναχική ζωή. Τελευταῖα στά μοναστήρια προσέρχονται νέοι καί νέες, καλόπιστα ἀλλά ἐντελῶς ἀπροετοίμαστοι γιά τήν μοναχική ζωή, ἡ ὁποία σημαίνει ἀποκοπή ἀπό τόν κόσμο καί τούς πειρασμούς του.

Περιμένουμε ἀπό τά μοναστήρια μιὰ δυνατή ἀναζωογόνησι τῆς πίστεως μέ ἔργα. Τά μοναστήρια ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι οἱ βασικές ἐστίες γιά τήν ἀναγέννησι τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ πνεύματος. Ὅμως, πάνω ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος φροντίζει τά πάντα. Στίς περισσότερες περιπτώσεις, ὅπως καί στήν Παλαιά Διαθήκη, ἐμφανίζεται ἓνας ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος ἀπό ἐπάνω, ὁ ὁποῖος φλέγεται γιά τήν πίστι καί ὁ κόσμος τόν ἀκολουθεῖ. Ὑπάρχουν πολλοί μοναχοί πού εἶναι ἐνάρετοι, τούς ὁποίους τούς ξέρει μόνο ὁ Θεός. Μπορῶ νά ἀναφέρω ἐδῶ τόν πατέρα Κλεόπα καί τόν Παῖσιο ἀπό τήν μονή Συχαστρία.

Ἡ πνευματική μεταμόρφωσι στήν πίστι καί στήν ἠθική ἀρχίζει ἀπό ἐμᾶς, τούς ἱερεῖς καί τούς μοναχοὺς, ὑπό τόν ὄρο νά καῖμε τήν ἁμαρτία καί νά ἀνάψουμε τά κανδύλια τῶν φρονίμων παρθένων.

-Πῶς θά μπορούσαν τά μοναστήρια νά βοηθήσουν στήν ἐνίσχυσι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κατά τοῦ προσηλυτισμοῦ τῶν αἰρετικῶν;

-Εἶναι πολύ εὐκολο στά λόγια, ἀλλά πολύ δύσκολο στήν πράξι. Ἡ ἀναγέννησι ἐν Πνεύματι τοῦ ὀρθο-

δόξου χριστιανισμού πραγματοποιείται πρώτα στάζωντανά μοναστήρια, δεύτερον μέσω των ιερέων μέκλίσι, καί, τρίτον μέσω των καλών πιστών.

Ὁ προσηλυτισμός είναι ἐπιφανειακός καί δέν ἀφήνει ἀθεράπευτα ἴχνη. Χρειάζεται ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας νά διοργανώσει μιὰ ἱεραποστολική ομάδα, ἡ ὁποία νά ἐργάζεται στίς μολυσμένες ἐνορίες. Εἶναι σίγουρο ὅτι θά βρεθοῦν μοναχοί καί ἱερεῖς πού νά ἀναλάβουν αὐτή τήν ἀποστολή.

-Τί ἀναμνήσεις ἔχετε ἀπό τήν Μονή Συχαστρία;

-Δύο ἱερές ἀναμνήσεις. Ἦταν τό καλοκαίρι τοῦ 1966-1967. Μετά τήν νυχτερινή ἀκολουθία, ὅταν στήν ἐκκλησία ἔμεινε μόνο ἕνας μοναχός, πού διάβαζε τό Ψαλτήρι, εἶδα δύο μοναχοὺς σέ πολύ μεγάλη ἡλικία νά παραμένουν στήν ἐκκλησία βυθισμένοι στήν προσευχή. Ἐκαιγε ἕνα κανδύλι στό Ἱερό καί ἕνα στήν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου. Γονάτισαν καί ἀπλώθηκαν μέ τό πρόσωπο στό πάτωμα, προσευχόντουσαν σιωπηλά.

Ἦμουν στό τελευταῖο στασίδι, ἀπαρατήρητος ἡ παραμελημένος, μέ τό κεφάλι στά χέρια, λέγοντας στόν Θεό τόν πόνο μου. Ἀνάμεσα στά δάχτυλα εἶδα ἕνα φῶς πού ἐπήγασε ἀπό τά κεφάλια των δύο μοναχῶν. Περίπου 10 ἑκατοστά πάνω ἀπό τά κεφάλια τους, τρεμόλαμπε, ἕνα φῶς πού ἀναβοέσβηνε. Σέ μιὰ ἀπόλυτη ἡσυχία τούς κοίταζα καί δέν μπορούσα νά τό πιστέψω. Προσκύνησα σιγά ὅπως μπροστά σέ ἕνα θαῦμα. Οἱ δύο μοναχοί σηκώθηκαν ταυτόχρονα, προσκύνησαν, πέρασαν ἀπό κοντά μου, σάν νά μέ ἐπέπληξαν καί πῆγαν στά κελιά τους.

Ἡ δεύτερη ἀνάμνησι ἦταν τήν παραμονή τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ἦρθα στήν Μονή Συχαστρία ἀπό βραδύς. Τό πρωῖ πρίν φύγω μῆκα στήν ἐκκλησία καί

προσκύνησα. Μετά αποτραβήχτηκα στο πίσω στασίδι και προσευχόμουν. Ἐξω ἦταν ἡμισκοτάδι καί ἔβρεχε δυνατά. Στό Ἱερό ὁ πατήρ Κλεόπας προετοίμασε τήν Προσκομιδή. Μπροστά του ἔκαιγε ἕνα κανδύλι καί πάνω στό τραπέζι τῆς προσκομιδῆς βρισκόταν τό Ἱερατικό καί ἕνα κηροπήγιο μέ ἕνα μόνο κερί. Στήν ἐκκλησία μπροστά στήν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἦταν ἀναμμένο ἕνα κανδύλι μέ κοκκινωπό φῶς.

Μιά στιγμή ἄκουσα ὅτι κάποιος μπῆκε στήν ἐκκλησία. Κοίταξα χωρίς ἐνδιαφέρον. Ἦταν μιά γυναίκα. Ἡ ἀκολουθία ἀκόμη δέν ἄρχισε. Ἡ γυναίκα πού μπῆκε, προχωροῦσε σιγά-σιγά. Γονάτισε καί προσκύνησε μέ ἡσυχία τίς εἰκόνες, παραμένοντας περισσότερο στήν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, τό χέρι τῆς ὁποίας τό φίλησε. Μετά ἦρθε στήν μέση τῆς ἐκκλησίας καί προσευχόταν· «Κύριε βοήθησόν με!», «Κύριε μή μέ ἀφήνης!». Κατά διαστήματα ἀποσιωποῦσε καί πάλι προσευχόταν. Ὅταν σιωποῦσε πιστεύω ὅτι προσευχόταν βαθειά, ἐπειδή μιά στιγμή ἐμφανίστηκε πάνω ἀπό τό κεφάλι της, στό ὕψος περίπου 10 ἑκατοστῶν ἕνα στεφάνι χαλκίνου χρώματος τό ὁποῖο χόρευε γύρω ἀπό τό κεφάλι της. Ἐγώ φοβόμουν, ὅπως καί τότε πού εἶδα τό φῶς γύρω ἀπό τά κεφάλια τῶν δύο μοναχῶν.

Μιά στιγμή ὁ πατήρ Κλεόπας, γυρίζοντας πρός τήν ἐκκλησία, εἶδε τό φῶς. Δέν τό πίστευσε. Ἐκανε τό σταυρό, κουνώντας τό κεφάλι του, βλέποντας τό φῶς σάν στεφάνι καί ἄρχισε νά κλαίη.

Ἡ γυναίκα σηκώθηκε, προσκύνησε καί σιγά, χωρίς νά ἐνοχλῆ τούς ἀγίους, βγῆκε ἀπό τήν ἐκκλησία. Ταξιδεύσαμε μέ τό ἴδιο λεωφορεῖο. Ἦταν μιά ἡλικιωμένη γυναίκα, καί ἀναστέναζε συνέχεια. Ποιός ξέρει τί βάσανα εἶχε.

—Τί εϋχεστε γιά τά μοναστήρια μας, πάτερ Δημήτριε;

—Όλα τά μοναστήρια εἶναι καλά καί ἐργατικά. Νομίζω ὅτι εἶναι ὑπερπληθυσμένα, καί οἱ νέοι δόκιμοι δέν ἔχουν πού νά στεγάζονται, δέν ἔχουν πού νά κάνουν μαθητεία, ἐπειδή ὑπάρχουν λίγοι πνευματικοί καί δέν ἔχει ποιός νά τούς κατευθύνῃ. Νομίζω ὅτι οἱ νέοι δόκιμοι πρέπει νά καθοδηγοῦνται πνευματικά, νά γνωρίζουν καλά τί σημαίνουν οἱ μοναχικές ὑποσχέσεις καί νά λάβουν τό μοναχικό σχῆμα πολύ ἀργότερα, στά 30 χρόνια. Τά μοναστήρια νά ξαναγυρίσουν στούς κανόνες τούς ὁποίους νά τούς τηροῦν μέ αὐστηρότητα.

“Όσο περισσότεροι μοναχοί ὑπάρχουν σέ ἓνα μοναστήρι τόσο μειώνεται ἡ πνευματική ζωή. Αὐτοί πού ἔρχονται ἔχουν ἀνάγκη ἀπό δογματικές καί ἠθικές γνώσεις, καθώς καί γνώσεις γιά τήν ἐνάρετη ζωή τῶν μεγάλων μοναχῶν ἀπ’ ὅλη τήν ἱστορία, μέ πολλά παραδείγματα, μέ πολλές γονυκλισίες, οἱ ὁποῖες σκοτώνουν τά πάθη, καί μέ ὅσο δυνατόν περισσότερες μυστικές προσευχές. Οἱ ἀρχάριοι ἀπέκτησαν τίς γνώσεις ἀπό τά μαθήματα, ὅμως τήν μοναχική ζωή τήν διδάσκονται ἀπό τούς πνευματικούς μέ τούς ὁποίους συμβιοῦν. Ἔτσι μαθαίνονται οἱ κανόνες καί ἐξασκεῖται ἡ μοναχική ζωή.

“Όλα τά ὀρθόδοξα μοναστήρια βρίσκονται σέ πνευματική ἀναγέννησι. Ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι ὁ Μοναχισμός ἀποτελεῖ τό βασικό στρατό τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἄν τά μοναστήρια λάμπουν ἀπό καθαρή ζωή καί ἀμόλυντη πίστι, λάμπει καί ἡ χώρα.

Τό ἀγαθόν καί ἡ ἀρετή παραδειγματίζουν καί βοηθοῦν νά ζῆ κανεῖς χριστιανικά. Ἐνα εἶναι νά πιστεύ-

ης δυνατά, άλλο είναι νά ζῆς βαθείά καί ἔμπρακτα τόν
 χριστιανισμό, τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ.

**—Ἐλπίζετε σέ μιά ὀρθόδοξη ἔνωσι ὄλων τῶν χρι-
 στιανικῶν Ἐκκλησιῶν;**

—Ἀπ' ὅσο φαίνεται μετά τό σχίσμα τοῦ 1054, οἱ
 χριστιανοί τόσο ἀπό τήν Ἀνατολή ὅσο καί ἀπό τήν
 Δύσι νοστάλγησαν, δέν τούς ὠφέλησε αὐτό τό ρῆγμα,
 καί κατά τήν διάρκεια μιᾶς περίπου χιλιετίας ἔγιναν
 πολλές προσπάθειες γιά τήν ἔνωσι. Μετά, τόν 16ο
 αἰῶνα ἔρχεται ἡ μεταρρύθμισις μεταξύ τοῦ μεσογεια-
 κοῦ καί βόρειου χριστιανισμοῦ. Αὐτή τήν περίοδο μέ-
 χρι τό 1918 ἔλαμψε ὁ ὀρθόδοξος ἀνατολικός χριστια-
 νισμός στήν ὀρθόδοξη Ρωσία, ἐνῶ ἡ Ὁρθοδοξία ἀπό
 τά Βαλκάνια, τήν Μικρά Ἀσία, τήν Βόρεια Ἀφρική,
 πέφτει κάτω ἀπό τήν σκληρή τουρκική κυριαρχία.

Μετά τό 1918, ὅλη ἡ Ἀνατολική Εὐρώπη περνάει
 ἀπό τούς κομμουνιστικούς διωγμούς. Τό 1988-1989, οἱ
 λαοί ἀπελευθερώνονται ἀπό τόν κομμουνιστικό ζυγό
 καί διοργανώνονται σύμφωνα μέ τά πρότυπα τῶν δυτι-
 κῶν δημοκρατιῶν. Ὁ Χριστιανισμός γίνεται ἐλεύθε-
 ρος καί διοργανώνεται, σιγά σιγά, ἀλλά σίγουρα στήν
 βάσι τῶν ἀρχαίων δογμάτων καί κανόνων οἱ ὁποῖοι
 δοκιμάστηκαν περίπου δύο χιλιάδες χρόνια. Σ' αὐτό
 τόν ἀπελευθερωμένο κόσμο, ὁ Χριστιανισμός βρίσκε-
 ται σέ μιά μεγάλη ἠθικό-χριστιανική ἀναζωογόνησι,
 ἰδίως ὁ ὀρθόδοξος.

Ἡ μαρτυρική Ὁρθοδοξία λαμβάνει νέα φτερά καί,
 πρὸς τό παρόν, ἀναδιοργανώνεται πάνω στά ἀρχαῖα
 θεμέλια. Τίποτα δέν τήν σταματᾷ. Καί στό μέλλον, ἡ
 Ὁρθοδοξία θά λάμψη στό μέτωπο τοῦ Χριστιανισμοῦ
 μέ χριστιανούς οἱ ὁποῖοι ἀπέδειξαν τήν πίστι τους, ὑ-
 πέφεραν ὑλικά καί μέ κάθε τύπου πολιτικές δυσκο-

λίες, αλλά με τή βοήθεια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι τροπαιοφόροι.

Στήν συνέχεια ἐξαρτᾶται ἀπό ἐμᾶς, ἀπό τό δικό μας ἔργο, ἐπειδή ὁ Ἅγιος Παῦλος μᾶς λέει: «Τήν διακονίαν σου πληροφόρησον». Καί ἄν ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας θά καταλάβουμε αὐτή τήν ἐντολή, ὅλοι ἡ Ὁρθοδοξία θά θριαμβεύση, θά λάμψη μέ τήν ὀρθόδοξη βίωση.

Οἱ δυτικοί ἀπό τώρα προβλέπουν μιά ἀνατολική ἀναγέννησι ἡ ὁποία θά τοὺς ξυπνήσει καί αὐτούς ἀπό τόν μαρασμό στόν ὁποῖο ἀρέσκονται, καί θά τοὺς ὑποχρεώση νά σκεφθοῦν, νά ἐπιστρέψουν στόν πρῶτο χριστιανισμό, ὁ ὁποῖος κήρυξε τήν πίστι μέ τήν πράξι, τά παθήματα, τήν φυλακή καί τό θάνατο καί ὄχι διά μέσου τῶν ἐγκυκλίων. Θά χρειασθῆ νά πληροφορηθοῦμε γιά τήν ζωὴ αὐτῶν πού μαρτύρησαν καί αὐτῶν πού πέρασαν ἀπό διάφορα βάσανα, ὥστε, ὅπως λέει ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος, ἄν θά χρειασθῆ, νά ἀκολουθήσουμε τήν ἐπίμονή τους πίστι, ἡ ὁποία τοὺς ὀδήγησε μέχρι τήν φυλακή ἀκόμη καί τόν θάνατο.

Σ' αὐτόν τόν κοσμοϊστορικό πόλεμο, ἡ Ὁρθοδοξία ἔδωσε μιά πολύ δύσκολη μάχη, μέ πολλούς νεκρούς καί τραυματισμένους, ὅμως θριάμβευσε.

Ὅποιοσδήποτε μπορεῖ νά δῆ ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία δοκίμασε δύο μεγάλους διωγμούς: ἀπό τοὺς Τούρκους γιά 500 χρόνια, καί ἀπό τοὺς κομμουνιστάς γιά 70 χρόνια. Ὅμως ξαναγεννήθηκε καθαρὴ καί λαμπρή.

Στήν ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπῆρξαν 10 μεγάλοι ἀντιχριστιανικοί διωγμοί. Ὑπό τά βλέματά μας ἔδειξε ὁ σατανάς τήν ἐχθρα του, σ' ὅλη τήν Ἀνατολική Εὐρώπη, γιά ἐνδέκατη φορά. Μποροῦμε νά βάλουμε στό ἴδιο ἠθικό ὑπόβαθρο καί ἡρωϊκὸν ἀγώνα τήν Δύσι μέ τήν Ἀνατολή; Ποτέ.

Συζήτηση με μιά ομάδα μοναχῶν.

—Πῶς βλέπετε μιά πνευματική ἀναγέννηση τοῦ Ὁρθοδόξου μοναχισμοῦ;

—Πάντα τό ἔργο ἀρχίζει μέ τήν προσευχή, ἐπειδή ξέρουμε ὅτι ὁ Θεός εἶπε: Χωρίς Ἐμένα δέν μπορείτε νά κάνετε τίποτα.

Ὅλα τά ὀρθόδοξα μοναστήρια ἀπό τήν χώρα μας, ὅλα τά μοναστήρια καί οἱ Ἐκκλησίες ἀπό τήν Ρωσία, τά Βαλκάνια, τήν Ἑλλάδα, τήν Κωνσταντινούπολη καί Ἱεροσόλυμα, βρίσκονται σέ μιά πλήρη καί κανονική ἀνέλιξη πρός τό καλύτερο.

Ἐνας μοναχός ἄν θά ἔλεγε μόνο τό Πάτερ ἡμῶν ἢ τόν Ν΄ Ψαλμό σημαίνει βαθύ ἔργο στίς ψυχές τῶν πιστῶν. Ἐπειδή ἐμεῖς οἱ ὑπηρετοῦμε τοῦ Θεοῦ ὀργάνουμε καί σπέρνουμε, ὅμως ἡ βροχή ἢ ὁποία κάνει νά καρποφοροῦν τά σπαρτά εἶναι τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ἀκόμη καί ἡ πιό σκληρή ψυχή, ὅταν ἀνοίγει τήν πόρτα τῆς μονῆς, φτάνει νά συγκινεῖται μέ δάκρυα τῆς μετανοίας, ἱκετεύοντας τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι δουλεύει τό Ἅγιο Πνεῦμα διά μέσου τῶν Μονῶν.

Στά μοναστήρια νά τελοῦνται ὅλες οἱ ἀκολουθίες. Νά μὴν τά συντομεύουν, «ὅπως θέλει ὁ μεγαλύτερος» ἐπειδή ὁ μεγαλύτερος στά μοναστήρια εἶναι ὁ Ἅγαθός Θεός...

Σ' ἐμᾶς πρέπει νά αἰσθάνεται ἡ καρδιά ὅλα ὅσα λέει τό στόμα. Μόνο τότε μᾶς ἀκούει ὁ Θεός.

Στόν κάθε πιστό νά παρέχεται μέ γενναιοδωρία πνευματική ἀρωγή. Ὁ πιστός ἔρχεται στό μοναστήρι, γνωρίζοντας ὅτι ὁ τόπος τοῦ προσκυνήματος εἶναι πιό καθαρὸς ἀπό τά ἄλλα μέρη τῆς γῆς.

—Πῶς μποροῦν νά συνεννοηθοῦν, στήν μοναστική ζωή, ἡ Μάρθα καί ἡ Μαρία, γνωρίζοντας ὅτι οἱ νέοι πού πηγαίνουν στά μοναστήρια θέλουν νά προσεύχωνται περισσότερο;

—Χρειάζεται στά μοναστήρια νά ἐπιδιώκουν περισσότερο τίς νυχθημερινές ἀκολουθίες, καθώς καί τήν προσωπική ἀδιάλειπτη προσευχή. Ὑπάρχουν Μοναστήρια στά ὁποῖα οἱ μοναχοί προσεύχονται πολύ καί δέν λείπουν ποτέ ἀπό τόν Ὅρθρο καί τήν Θεία Λειτουργία, ἀλλά ὑπάρχουν καί Μοναστήρια ὄχι τόσο καλά ὀργανωμένα, ὅπου οἱ μοναχοί προσεύχονται λιγότερο. Αὐτό ἐξαρτᾶται ἰδίως ἀπό τούς ἡγουμένους καί τούς πνευματικούς. Κατά πόσο αὐτοί θά εἶναι πῶς πνευματικοί, τόσο καί ἡ μοναχική ζωή θά εἶναι ὑψηλότερη καί οἱ μοναχοί πῶς ἐνωμένοι μέ τόν Χριστό.

—Παντοῦ ὑπάρχει ἔλλειψη πεπειραμένων πνευματικῶν. Πῶς μπορεῖ γιά τό μέλλον νά διαμορφωθῇ μιὰ νέα γενιά καλῶν πνευματικῶν;

—Ἐγώ συνάντησα ἀκόμη καί στή Συχαστρία πολὺ νέους ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι ἦταν πνευματικοί. Βέβαια, ἕνας καλός πνευματικός γίνεται μέ τόν καιρό.

Εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητο ὥστε οἱ ἡλικιωμένοι πνευματικοί, οἱ πολυζητημένοι, νά ἔχουν μαθητές, τούς ὁποίους νά τούς διδάσκουν καί νά τούς βάλουν μπροστά στούς Κανόνες. Καί ὁ νέος πνευματικός νά μαθαίνει ἀπό τόν ἡλικιωμένο. Τό νά εἶσαι πνευματικός εἶναι μιὰ τέχνη διά μέσου τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ τό Ἅγιο Πνεῦμα.

—Ποιές πνευματικές σχέσεις πρέπει νά ὑπάρχουν μεταξύ τῶν Μονῶν καί τῶν ἐνοριῶν;

—Ἄν οἱ πιστοί δέν εἶναι εὐχαριστημένοι μέ τούς ἱερεῖς τους, τά μοναστήρια πρέπει νά τούς δεχτοῦν καί

νά ἀκούσουν τούς πόνους τους, ἄν καί ὁ κανόνας λέει: «Ὁ πιστός νά μὴν τρέχει ἀπὸ πνευματικό σέ πνευματικό». Οἱ πιστοὶ ἔχουν μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη στοὺς πνευματικούς ἀπὸ τὰ μοναστήρια γι' αὐτὸ δέν ἔχουν τό δικαίωμα νά μὴν τούς δεχτοῦν.

* * *

Συζήτηση μέ μιὰ ομάδα Ἱεραποστόλων.

—Ποιά εἶναι τὰ πιό κατάλληλα μέσα τῆς καταπολεμήσεως τοῦ προσυλητισμοῦ τῶν αἰρετικῶν;

—Χρειάζεται ἡ ἴδρυση ἐπειγόντως ἑνός σώματος ἐσωτερικῶν ἱεραποστόλων πού νά εἶναι πολύ καλά πληροφορημένοι, καλοὶ ὁμιλητές καί μέ μεγάλη πίστη. Ὁ σκοπός τους θά εἶναι ἡ ἐσωτερική ἱεραποστολή ἰδίως στίς ἐνορίες πού εἶναι μολυσμένες ἀπὸ τούς αἰρετικούς. Θά ἦταν καλύτερα αὐτοὶ οἱ ἱεραπόστολοι νά εἶναι ἄγαμοι ἢ μοναχοί.

—Τελευταῖα οἱ αἰρετικοὶ χτίζουν πολλοὺς οἴκους γιά προσευχές ἐνῶ ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι, λόγω ἐλλείψεως οἰκονομικῶν δυνατοτήτων, μέ μεγάλο κόπο μπορούμε νά χτίζουμε μιὰ ἐκκλησία. Ποιά εἶναι ἡ γνώμη σας;

—Ξέρουμε ὅτι στή χώρα μας τὰ τελευταῖα 50 χρόνια χτίστηκαν πόλεις καί συνοικίες χωρίς ἐκκλησίες. Εἶναι πιό εὐκολο νά χτίζεις ἕνα οἶκο προσευχῆς τῶν αἰρετικῶν παρά μιὰ ὀρθόδοξη ἐκκλησία γεμάτη μέ ἁγιογραφίες.

Γιά μιὰ ὀρθόδοξη ἐκκλησία χρειάζονται πολλά οἰκοδομικά ὕλικά, πού εἶναι καί πολύ ἀκριβά. Καί αὐτές οἱ ἐκκλησίες χτίζονται μέ χρήματα ἀπὸ τούς πιστοὺς, τούς ἐνορίτες.

Οἱ αἰρετικοὶ ἔρχονται μέ βοήθεια ἀπὸ τὴν Ἀμερική ἢ ἀπὸ τὴν Δύση. Ὅμως μεταξύ τῶν ὀρθοδόξων δέν

βρίσκουν ἀπήχηση. Ἐμεῖς θά παραμένουμε σταθεροί, «ἔτσι ὅπως ἔζησαν οἱ γονεῖς καί οἱ πρόγονοί μας, καί ἐμεῖς θά ἀκολουθήσουμε τά ἴχνη τους».

Τεῖνω νά πιστεῦω ὅτι ὁ φόβος μας γιά τούς αἰρετικούς εἶναι ὑπερβολικός. Καί μετά δέν πρέπει νά ἐξαιροῦμε τόν Θεό καί τήν βοήθειά Του, τήν ὁποία μᾶς τήν δίνει ἐδῶ καί 2.000 χρόνια.

—Πῶς μποροῦμε νά ἀποφεύγουμε τήν συμμετοχή τῶν ὀρθοδόξων παιδιῶν στά νεοπροτεσταντικά σχολεῖα;

—Εἶναι ἡ μόδα τοῦ καιροῦ. Οἱ νεοπροτεστάντες, σημερινοί εὐαγγελιστές, ἐκτελοῦν τό ἔργο τους ἔχοντας μιά πολύ καλή ἀμοιβή καί εἶναι πολύ καλά ὀπλισμένοι μέ διδακτικό ὑλικό ἀπό τούς Ἀμερικανούς, οἱ ὅποιοι θέλουν νά διασκορπίσουν τούς χριστιανούς καί μέ αὐτό τόν τρόπο νά τούς κυριαρχοῦν. Ὁ Ρουμάνος ἀγρότης, ὅμως, ζεῖ κατά τήν παράδοση, ἔτσι ὅπως ἔμαθε ἀπό τήν μητέρα καί τόν πατέρα του. Τήν ὀρθόδοξη πίστη δέν τήν ἀλλάζει ὅπως ἀλλάζει ἓνα πουκάμισο τήν Κυριακή. Ὅποιοσδήποτε Ρουμάνος δέν μπορεῖ νά εἶναι παρά μόνον ὀρθόδοξος. Εἶναι ἡ ἐθνική μας ὁμολογία.

Ἐδῶ καί ἐκεῖ κάποιο ἀσθενές ἢ ἀμαρτωλό ἄτομο πουλάει τήν ψυχή του γιά 100 δολλάρια.

—Πῶς μποροῦμε νά σώσουμε τήν νεολαία καί τούς διανοουμένους ἀπό τίς ἀσιατικές βουδιστικές πρακτικές;

—Ἐμεῖς, πού ζήσαμε πολλά χρόνια στίς φυλακές, διαπιστώσαμε ὅτι οἱ Ρουμάνοι εἶναι πάρα πολύ πιστοί, καί ἐκπροσωποῦν τήν Ὀρθοδοξία ἐδῶ καί 2.000 χρόνια μέ μεγάλη τιμή καί ζήλο. Δέν ἔχουμε δέ κανέναν λόγο νά τήν ἐγκαταλείψουμε. Ἡ ὀρθόδοξη διδα-

σκαλία δέν ἀποτελεῖ γιά μᾶς θεωρία ἀλλά τήν ζοῦμε πραγματικά. Εἶναι χαρισματική γιά μᾶς καί γι' αὐτή τήν βιωματική χριστιανική ζωή, οἱ αἰρέσεις δέν μποροῦν νά μᾶς προσφέρουν τίποτα.

Φαίνεται πῶς αὐτό εἶναι ἕνας ξένος ἄνεμος ὁ ὁποῖος περνάει καί πάνω ἀπό τήν χώρα μας καί σκίζει μερικά φύλλα ἀπό τήν ρουμανική βελανιδιά. Ὅμως τήν ἄνοιξη ἡ βελανιδιά ἀνανεώνει πλήρως τά φύλλα της.

—Ἐνα μεγάλο μέρος τῶν νέων εἶναι ἀπογοητευμένο μπροστά στήν σκληρή πραγματικότητα τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Πῶς μπορούμε νά τούς ἐνθαρρύνουμε;

—Αὐτό τό πρόβλημα εἶναι γενικό· εἶναι ὑποχρεωτικό γιά ὅλους τούς λαούς πού περνᾶνε ἀπό ἕνα καθεστῶς σέ ἄλλο διά μέσου τῶν πολέμων ἢ ἐπαναστάσεων.

Ἡ νεολαία εἶναι γενναιόφρονη καί αὐτή ἔκανε τήν ἐπανάσταση, βγαίνοντας στούς δρόμους, περιμένοντας τό καλύτερο, τό ὁποῖο ὅμως δέν ἦρθε. Ἀπό τήν ἡγεσία τῆς χώρας δέν ἔχουν τί νά περιμένουν. Τότε ἡ νεολαία γίνεται ἀηδιασμένη καί βρίσκει τήν ἱκανοποίηση στήν μάθηση, στήν ἀσωτεία, στά χρήματα, στίς ἀκολασίες, στήν διαφθορά, τό μεθύσι, ἀπό τά ὁποῖα μόνον ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νά τήν ξυπνήσει. Δέν ὑπάρχει ἄλλη ὁδός, ἄλλος καλύτερος θεσμός ἀπό τήν Ἐκκλησία.

—Τί μέτρα πρέπει νά πάρουμε γιά νά πολεμήσουμε τήν πορνεία, τήν πορνογραφία, τήν κατάπτυστη μουσική καί τίς ταινίες;

—Καί αὐτό εἶναι ἕνα γενικά ἀνθρώπινο πρόβλημα· τό ἴδιο στήν Νέα Ἰόρκη, ὅπως καί στό Ἰάσιο. Πίσω ἀπό τήν σεξουαλική προπαγάνδα βρίσκεται ὁ Καχάλ,

μέ τήν σταθερή του πρόθεση γιά νά ἐπιστρέψῃ τούς χριστιανούς στήν ζωώδη κατάσταση. Ὅλες οἱ σύγχρονες πολιτιστικές ἐκδηλώσεις εἶναι φορτωμένες μέ σεξουαλισμό. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τό δικαίωμα καί τήν ὑποχρέωση νά ἐπεμβαίη καί νά ζητήσῃ ἀπό τό κράτος, τήν κυβέρνησι τήν ἀπαγόρευση τῶν πορνογραφικῶν πηγῶν (ταινίες, βιβλία, μουσική, κτλ.). Αὐτά μποροῦν νά κατακρίνονται καί ἀπό τίς ἐκκλησίες, ἀρκεῖ οἱ ἱερεῖς νά εἶναι δραστήριοι στήν καταπολέμησι τοῦ σεξουαλισμοῦ.

— Ποιά εἶναι τά κατάλληλα μέσα στήν καταπολέμησι τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τῆς ἀκολασίας καί τοῦ διαζυγίου πού ἀρρωσταίνουν τήν κοινωνία μας;

— Αὐτό τό πρόβλημα ἔχει δημόσιο χαρακτήρα, ἀλλά περισσότερο ἰδιωτικό. Ἀπό παντοῦ πρέπει νά καταπολεμιέται ὁ ἀλκοολισμός καί ἡ ἀκολασία, ἰδίως ἀπό τόν ἱερέα ὁ ὁποῖος εἶναι ἱεραπόστολος στήν ἐνορία του. Νά ἔχη τό θάρρος νά πηγαίη στίς οἰκογένειες μέ ἀλκοολικά προβλήματα καί ἀσελεγεῖς πράξεις, πάντα συνοδευόμενος ἀπό ἕναν ἢ δύο ἐπιτρόπους καί νά προσπαθῇ μέ κάθε μέσο νά συμφιλιώσῃ τούς συζύγους.

— Πῶς μποροῦμε νά συμφιλιώσουμε αὐτούς πού βρίσκονται στήν ἔχθρα, ἰδίως στήν οἰκογενειακή ζωή;

— Εἶναι πολύ ἀπλό· ὁ Κύριός μας εἶπε: «ἂν κάποιος σοῦ ἔσφαλλε, πήγαινε καί συμφιλιώσου». Καί ἂν τό κατάφερες κέρδισες μιὰ ψυχή. Ἄν δέν τό κατάφερες τότε «ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἔθνικός καί ὁ τελώνης». Δηλαδή νά τόν ἀποφεύγῃς.

— Γιατί φοβόμαστε τόν θάνατο;

— Νομίζω ὅτι ὅλος ὁ κόσμος φοβᾶται τόν θάνατο,

ἄν καί εἶναι ἓνα φαινόμενο τόσο φυσικό ὅσο καί ἡ γέννηση. Ἀκόμα καί ὁ Σωτήρας, ἐνσαρκωθείς, ἔπρεπε νά πεθάνῃ.

—Πῶς μπορούμε νά χρησιμεύσουμε περισσότερο στόν πλησίον μας καί ταυτόχρονα νά οἰκοδομηθοῦμε πνευματικά;

—Ἀκριβῶς αὐτή ἡ κένωση τοῦ ἑαυτοῦ μας, πρὸς ὄφελος τῶν ἄλλων, ἀποτελεῖ τήν καλύτερη πράξη πού μπορεῖ νά τήν κάνῃ ἓνας ἱερέας ἢ ἓνας μοναχός. Προσφέρεται ὀλοκληρωτικά στόν Θεό, ἐκκενώνεται. Προσφέρεται χωρίς σύνορα, ἀπό ἀγάπη στόν πλησίον του. Ἐνας τέτοιος ἄνθρωπος γίνεται «πτωχός τῷ πνεύματι» καί σίγουρα πολίτης τοῦ Παραδείσου, ἐπειδή εἶναι υἱός τῆς ἀγάπης καί τοῦ Θεοῦ.

—Τί συστήνετε μεταξύ τῆς ζωῆς στήν ἡσυχία καί τήν ἱεραποστολική;

—Ἀκριβῶς τό ἴδιο καί στίς δύο περιπτώσεις. Αὐτοί πού ποθοῦν γιά τήν μοναξιά θά εἶναι πάντα μαθητευόμενοι παρά τοῦ Θεοῦ. Αὐτοί πού ἐκτελοῦν χριστιανικό ἔργο μέσα στό λαό, γι' αὐτό τό ἔργο εἶναι οἱ μαθητές τοῦ Σωτήρος.

—Πῶς πρέπει νά εἶναι σήμερα ἓνας ἰδανικός ἱερέας; Ἐνας μοναχός; Ἐνας πνευματικός;

—Ὁ σημερινός ἱερέας, ὅπως πάντα, εἶναι πιστός δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ντυμένος μέ θεία χάρη, γιά νά Τοῦ λειτουργεῖ στό ὄνομα μιᾶς ὁμάδος πιστῶν. Κατέχει τήν δύναμη τῆς χάριτος γιά νά καθοδηγῇ, νά διδάσκῃ τό ποίμνιο καί νά τό ἀγιάζῃ. Ὁ ἱερέας ὄλων τῶν καιρῶν πρέπει νά εἶναι ἄνθρωπος τῆς κλίσεως καί ὄχι ἐπαγγελματίας. Ἰδίως στήν Ἱερωσύνη πρέπει νά προσφέρεται ὀλοκλήρως στήν διακονία τοῦ Θεοῦ καί τῶν

πιστῶν. Πρέπει ἐπίσης νά ὑπακούη στόν Ἐπίσκοπο. Αὐτός πού βγαίνει ἀπό τήν κανονική τάξη διαγράφεται μόνος του ἀπό τήν Ἱερωσύνη. Αὐτός πού παραμένει ὑπάκουος στήν τάξη τῆς Ἐκκλησίας θά συγκαταριθμηθῆ, ὡς ὁ καλός καί πιστός δοῦλος, μέ τόν Σωτήρα Χριστόν. Ἐπειδή ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῆς θεϊκῆς τάξεως, καί ἐμεῖς οἱ πιστοί θά ἀγωνιστοῦμε ἐδῶ στήν γῆ γιά νά ἔρθῃ ἡ τάξη τοῦ Θεοῦ, «ὡς ἐν οὐρανῷ, καί ἐπί τῆς γῆς».

Σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τόν πνευματικό εἶναι τό ἴδιο - εἴτε παντρεμένος εἴτε μοναχός. Πρῶτα ἀπ' ὅλα νά εἶναι προικισμένος μέ ἀγάπη. Καί πολύ προσεκτικός, ὅμως χωρίς κακία στίς ἀμαρτίες τῶν ἀνθρώπων, ἐπειδή αὐτός πού συγχωρεῖ τόν πιστό εἶναι ὁ Πανάγαθος Θεός. Ὁ πνευματικός καθιερώνει τήν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, συγχωρώντας τόν ἀμαρτωλό.

* * *

Ἕνα βράδυ μέ τόν πατέρα Δημήτριο.

—Εὐλογεῖτε ἀγαπητέ πάτερ Δημήτριο, ἦρθαμε πάλι νά σᾶς ἐπισκεφθοῦμε!

—Πατέρες, ἤξερα ὅτι θά ρθειτε! Ἀναρωτιόμουν γιατί δέν φτάσατε ἀκόμα! Γι' αὐτό βγήκα στήν πόρτα νά σᾶς ὑποδέχομαι.

—Δοξάζουμε τόν Θεό ὅτι σᾶς βρήκαμε καλύτερα!

—Σᾶς εὐχαριστῶ γιά αὐτή τήν νύχτα, τήν ὁποία τήν χάσατε γιά μένα. Εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ προσευχές σας καί τῶν τριῶν μοναχῶν μέ ἔβγαλαν ἀπό τό στόμα τοῦ θανάτου.

—Σᾶς πονοῦσε κάτι;

—Τά πάντα. Τά πάντα. Κατά τήν γνώμην μου ἔπρε-

πε νά πεθάνω τότε καί θά ἦμουν εὐτυχησμένος. Φαίνεται παραξένο πού τό λέω αὐτό.

–“Ὁχι. Γιατί; Ὑπάρχουν μοναχοί πού χαίρονται πολύ τήν στιγμή τοῦ θανάτου. Πρόλαβα καί ἐγώ ἓναν μοναχό στήν Συχαστρία ὁ ὁποῖος ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νά πεθάνει ἄρχισε νά ψάλλει· Τῆ Ὑπερμάχῳ, καί ψάλλοντας ἀπεβίωσε.

–Σ’ αὐτή τήν νύχτα καί ἐγώ ἔψαλλα τρεῖς φορές· Τῆ Ὑπερμάχῳ, καί τρεῖς φορές τό Πάτερ ἡμῶν. Σταμάτησα στό «... καί ἄφες ἡμῖν τάς ἀμαρτίας ἡμῶν...». Ἦμουν τόσο ταραγμένος ἀπό τόν πόνο πού δέν μπορούσα νά φτάσω ὡς τό τέλος.

–Ἔτσι εἶναι. Εἶναι δύσκολο ὅταν ἔρχεται ὁ πόνος. Ἡ ἀρρώστεια εἶναι βαριά!

–Ἦμουν ἐξαντλημένος καί καμιά φορά δέν μέ πονοῦσε τίποτα. Δέν μέ πονοῦσε τίποτα, πάτερ. Θά πέθανα εὐκόλα, ἐπειδή ἔχω μεγάλη ἐλπίδα στόν Θεό!

–Εἶναι μεγάλο αὐτό τό μυστήριο, τοῦ χωρισμοῦ τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα!

–Δέν αἰσθάνθηκα ὅτι κάτι σκίζεται μέσα μου. Αἰσθάνθηκα μόνο κάτι σάν ζέστη. Αὐτό μόνο. Κάπου, κάπου ἄστραψε ἀπό μπροστά μου ἓνα φῶς. Καί ἐγώ κοίταξα ἀπό πού ἔρχεται αὐτό τό φῶς.

–Ὁ ἄγγελος φύλακας δέν εἶχε διαταγή νά σᾶς πάρει.

–Ὁχι, ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου! Αἰσθάνθηκα, πάτερ, ὅτι θά ἦταν πολύ καλά νά φύγω σ’ αὐτή τήν στιγμή.

Μιά στιγμή τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης... Αἰσθάνεσαι στήν ἀγκαλιά τοῦ Χριστοῦ, ὅτι σέ προστατεύει. Σοῦ

φέρνει μιά οὐράνια εἰρήνη στους λογισμούς... Ἔρχεται μιά ἡσυχία πάνω στὸν ἄνθρωπο! Βλέπεις τὰ πάντα ὠραῖα, τὰ πάντα ρόδινα· καὶ ἐσύ εἶσαι μόνος, εὐτυχησμένος μέ τὸν Χριστό!

Μοῦ συνέβη, πάτερ, «ἐμοὶ δέ μή γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μή ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ», νά μιλήσω μέ τὸν Θεό. Μοῦ συνέβη καὶ φοβήθηκα.

–Μεγάλο γεγονός!

–Μόνο τὴν νύχτα, ὅταν ἦμουν μόνος. Ἔρχομαι καὶ κοιμᾶμαι ἐδῶ, διότι ἔχει περισσότερο ἀέρα. Ἐμεινα συχνά μέ τὸν Θεό! Μετά ὅμως φοβᾶμαι. Τόσο φοβᾶμαι καὶ γονατίζω, μέ τὸ κεφάλι κάτω καὶ Τοῦ ζητάω συγγνώμη ἐπειδὴ εἶχα τὸ θάρρος νά βάλω εὐθεία τὰ προβλήματα μου.

–Τοῦ Θεοῦ!

–Σάν νά εἶναι πείραγμα τοῦ Θεοῦ. Ἐπειτα, ὅταν ξεχειλίζω τὴν λύπη μου, αἰσθάνομαι μιά ἐσωτερικὴ χαρά.

–Αὐτὸ εἶναι τὸ σημάδι ἀπὸ τὸν Θεό. Ἡ χαρά πού παραμένει!

–Αἰσθάνομαι μιά χαρά, ἡ ὁποία δέν ξέρω ἀπὸ ποῦ ἔρχεται καὶ πόσο κρατάει.

–Αὐτὸ εἶναι ἔνδειξη ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Θεό. Ὅταν αἰσθάνεσαι φόβο εἶναι ἀπὸ τὸν διάβολο!

Νά ξέρετε ὅτι εἶναι δυνατόν νά ἔρθῃς σέ ἐπαφή μέ τὸν Θεό. Ἐμεῖς οἱ ἱερεῖς ἐπικοινωνοῦμε μέ τὸν Θεό διὰ τῶν προσευχῶν πού κάνουμε, ἰδίως στό Ἱερό Βῆμα, ἀλλά καὶ στό κελί. Οἱ καλύτερες εὐχές ἑνὸς ἱερέα,

μοναχοῦ ἢ πιστοῦ, γίνονται ὅταν εἶναι μόνος μέ τόν Θεό, τά μεσάνυχτα, ὅταν ὑπάρχη ἀπόλυτη ἡσυχία καί αἰσθάνεσαι ὅτι εἶσαι μόνος ἐσύ μέ τόν Θεό.

Τότε ἔρχεται ἀπό πάνω μιὰ εἰρήνη καί μιὰ χαρά. Νιώθω συνέχεια μιὰ ζέστη, ἡ ὁποία περνάει ἀπό τήν ψυχή μου.

–Εἶναι τό χέρι τοῦ Θεοῦ.

–Μεγάλο πρᾶγμα. Ὁ Κύριος σᾶς παρηγορεῖ!

–Ναί. Κοιμᾶμαι μέ τήν καρδιά γεμάτη. Ἐδῶ πρέπει νά φτάση κάθε χριστιανός. Ἐκτός ἀπό τόν κανόνα, λέω καί νοερά προσευχή. Χρειάζεται λίγη ἐπιμονή γιά νά τήν λές. Μετά τήν λές συνέχεια. Ὑστερα βλέπεις ὅτι σέ ἀκούει ὁ Θεός. Αἰσθάνεσαι ὅτι σέ ἀκούει ὁ Θεός. Ἐχω νά μνημονεύω πολλά ὀνόματα. Τά μνημονεύω τήν νύχτα. Νιώθω ὅτι τά δέχεται ὁ Θεός. Νιώθω. Ὅταν λέω: «Κύριε, αὔριο αὐτό τό ἄτομο ἔχει δίκη μέ μιὰ ἀδελφή. Ἐγώ δέν ξέρω τήν ἀλήθεια, τήν ἀδικία. Φέρε τήν εἰρήνη μεταξύ τους καί κάνε τήν δικαιοσύνη! Μετά ἀφήνω τό κεφάλι κάτω καί ὑποκλίνομαι μέχρι τό πάτωμα».

–Καί ὁ Θεός ἀποφασίζει.

–Αὐτός ἀποφασίζει· καί εἶναι τόσο ὁμορφα νά ὑποκλίνεσαι ἀμέσως στόν Θεό! Εἶναι τόσο κοντά! Τότε ἀκριβῶς εἶσαι υἱός τοῦ Θεοῦ! Εἶσαι σάν ἄνθρωπος γδυτός μπροστά στόν Θεό.

–Γδυτός ἀπό κάθε βιωτική μέριμνα!

–Ἀπόλυτα· ὅταν τελειώνω τήν προσευχή καί ἔρχομαι ἐδῶ, νιώθω ἐντελῶς μεταμορφωμένος. Περπατάω, πίνω νερό, κοιτάω τό παράθυρο, κάνω τό σταυρό πρὸς τίς τέσσερις πλευρές τοῦ δωματίου· σταυρώνω τό μαξιλάρι, τήν κουβέρτα καί μετά κάθομαι ἀκόμα μιὰ ἢ

δύο ὥρες στὶς σκέψεις. Αὐτὴ τὴν νύχτα κοιμήθηκα στὶς τέσσερις. Δέν τό αἰσθάνθηκα. Εἶχα τί νά σκεφτῶ.

–Εἶχατε ἓνα θεϊκό ἔργο!

–Καί οὔτε πού ἔνιωθα κουρασμένος ὅταν ξύπνησα.

–Ἔτσι εἶναι ὅταν ἐνώνεσαι μέ τόν Χριστό!

–Καί ἡμουν ἀπόλυτα ὑγιής.

–Αὐτός πού προσεύχεται ἀπό μέσα του δέν ἔχει πιά ἀνάγκη γιά πολύ ὕπνο. Ἔχει ἐσωτερική ἀνάπαυση...

Δηλαδή εἶναι τόσο γλυκός καί βαθύς αὐτός ὁ ὕπνος τῶν δύο ἢ τριῶν ὥρῶν μετά τὴν Προσευχή, πού ἀντισταθμίζει τό πλῆθος τῶν ὥρῶν.

–Γράψατε ἓνα βιβλίο γιά τό στρατόπεδο συγκεντρώσεως ἀπό τὴν Μονή Ὁράνκι;

–Ναί ἔγραψα. Τίτλοφορεῖται Ὁράνκι.

–Ἦταν ὁ σταυρός τῆς χαρᾶς. Αὐτό θέλω νά γράψω. Ὅποιος δέχεται τὴν ταλαιπωρία σάν νά εἶναι ἀπό τό χέρι τοῦ Θεοῦ, ὁ σταυρός τῆς ζωῆς μετατρέπεται σέ χαρά. Ἡ χαρά τῆς σωτηρίας.

Συγκλονιστικό γεγονός.

11.000 νεομάρτυρες Κληρικοί και Μοναχοί πυροβολήθηκαν τό 1918 στήν Μονή Όράνκι τής Ρωσίας από τούς κομμουνιστάς.

Λίγα γιά τήν Ίερά Μονή Όράνκι.

Ή Ίερά Μονή Όράνκι τής Ρωσίας ιδρύθηκε τόν 18ο αιώνα κοντά στό ποτάμι Βόλγα γιά τούς Ρώσους άριστοκράτες. Λειτουργήσε μέχρι τήν επανάσταση του 1918, όποτε και κλείστηκε από τούς άθέους και μετατράπηκε σέ φυλακή.

Τούς τοίχους του Ναού τούς έβαψαν μέ άσβέστη γιά νά σκεπαστούν οί τοιχογραφίες. Τήν μετέβαλαν σέ φυλακή γυναικών. Τό 1942 έγινε στρατόπεδο συγκεντρώσεως γιά τούς αιχμαλώτους πολέμου. Τώρα είναι πάλι γυναικεία φυλακή.

—Πείτε μας, πάτερ Δημήτριε, κάτι γιά τό στρατόπεδο συγκεντρώσεως στήν Μονή Όράνκι, και γιά τούς μοναχούς πού μαρτύρησαν εκεί;

—Όράνκι ήταν τό Μοναστήρι τών Ρώσων άριστοκρατών και βρισκόταν στό κέντρο τής Ρωσίας, κοντά στόν ποταμό Βόλγα. Τό 1918 οί κομμουνιστές τό κατάργησαν και έκαναν εκεί τό στρατόπεδο συγκεντρώσεως γιά τούς μοναχούς, μαζεύοντας εκεί πάνω από 11.000 μοναχούς από όλα τά μοναστήρια τής Ρωσίας.

Ήταν καί ιερομόναχοι ἀλλά καί παντρεμένοι ἱερεῖς, μέ ἐπικεφαλῆ ἕναν Ἐπίσκοπον.

Τό 1918 ἦρθε ἀπό τήν Μόσχα μιά στρατιωτική κομμουνιστική ἐπιτροπεία καί τούς εἶπε:

«Ἔρχεστε μαζί μας, ἤ ὄχι; Ἔχετε 24 ὥρες γιά νά σκεφθῆτε!».

Ὁ Ἐπίσκοπος ὁμως τούς εἶπε: «Εἶναι πάρα πολύ μέχρι αὔριο. Θά σᾶς δώσουμε τήν ἀπάντηση σέ 10 λεπτά». Τότε ὁ Ἐπίσκοπος στράφηκε πρὸς τούς μοναχούς καί τούς εἶπε· «Ἀδελφοί, τώρα ἔχετε τήν εὐκαιρία νά γίνετε Μάρτυρες γιά τόν Χριστό. Θέλετε νά ἐνωθῆτε μέ τούς κομμουνιστές, ἢ θέλετε νά παραδώσετε τήν ζωή σας γιά τόν Χριστό καί νά συγκαταριθμηθῆτε στήν χορεία τῶν ἁγίων μαρτύρων; Μή φοβᾶστε. Ὁ Χριστός εἶναι μαζί μας. Ὁ Χριστός μᾶς καλεῖ σ' Αὐτόν!». Τότε φώναξαν ὅλοι ὁμόφωνα: **«Θέλουμε νά πεθάνουμε γιά τόν Χριστόν»**.

Καί στήν συνέχεια τούς σκότωσαν ὅλους. Τούς πυροβολοῦσαν στό κεφάλι. Σέ ἕνα μῆνα, ἀπό 300-500 ἄτομα τήν ἡμέρα, τούς ἐξετέλεσαν ὅλους καί τούς ἔθαψαν σέ μιά μεγάλη χαράδρα στήν αὐλή τοῦ Μοναστηριοῦ. Μερικοί ἔσκαβαν μιά τάφρο, μετά τούς σκότωναν, ἄλλοι τούς σκέπαζαν μέ χῶμα καί ἔσκαβαν στή συνέχεια τήν τάφρο· μετά καί αὐτούς, μέ τήν σειρά τους, τούς σκότωναν, μέχρι πού τούς ἔθαψαν ὅλους. Τόν Ἐπίσκοπο τόν σκότωσαν στό τέλος καί τόν ἔθαψαν καθισμένον σέ μιά μικρή καρέκλα.

Ήταν μιά μαζική σφαγή τῶν Ρώσων μοναχῶν ἀπό τούς κομμουνιστάς, μοναδική στήν ἱστορία τῆς σύγχρονης Ἐκκλησίας, γιά τήν ὁποία κανεῖς δέν λέγει τίποτα, οὔτε γράφτηκε κάτι μέχρι τώρα. Ἐγώ εἶμαι ὁ μοναδικός ὀρθόδοξος ἱερέας πού ζῶ ἀκόμη, αὐτόπτης μάρτυς στήν ἀποκάλυψη τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων

μαρτύρων από τό Όράνκι, όπου έμεινα στό στρατόπεδο ως στρατιωτικός ίερεύς μεταξύ τών έτών 1942-1948. Έγραψα και ένα βιβλίο, σχετικά μέ αυτό τό γεγονός, πού όνομάζεται «Όράνκι».

Στό στρατόπεδο συγκεντρώσεως στό Όράνκι ήμασταν περίπου 14.000 αιχμάλωτοι πολέμου από τό Στάλινγκραντ, Ρουμάνοι, Γερμανοί και άλλες ευρωπαϊκές εθνότητες, και ήταν ανάγκη για αποχωρητήρια. Τότε ό διοικητής του στρατοπέδου έβαλε μερικούς στρατιώτες νά σκάψουν ένα μεγάλο λάκκο πίσω από τήν Έκκλησία. Σκάβοντας εκεί βρήκαν τά λείψανα αυτών τών μοναχών.

Τότε μερικοί Ρουμάνοι στρατιώτες ήρθαν σ' έμένα και μου είπαν:

Πάτερ Μπεζάν, βρήκαμε μιά τάφρο γεμάτη μέ σώματα μοναχών, πυροβολημένων στό κεφάλι, ντυμένοι σέ μαύρα μοναχικά ρούχα, τί νά κάνουμε;

—Συνεχίσετε νά σκάβετε μέ προσοχή και νά δοϋμε τί θά βροϋμε ακόμη! Σέ λίγο ξαναήρθαν σ' έμένα.

—Πάτερ Μπεζάν, βρήκαμε ένα ήλικιωμένο ίερέα πού δέν αλλοιώθηκε, καθισμένος σέ μιά καρέκλα. Φαίνεται καλά πού τόν πυροβόλησαν στό κεφάλι' φοράει μιά άλυσίδα μέ σταυρό και μιά μεταλλική εικόνα τής Θεοτόκου.

Άδελφοί, τούς είπα, πηγαίνετε στόν διοικητή του στρατοπέδου και αναφέρετε αυτά πού βλέπετε, ό,τι έδω συμβαίνει ένα μεγάλο θαϋμα. Όλοι αυτοί οί μοναχοί, μέ επικεφαλής τόν αναλλοίωτον Έπίσκοπον είναι άγιοι, είναι μάρτυρες πού σκοτώθηκαν από τούς κομμουνιστάς μεταξύ τών έτών 1918-1920.

Πάνω σέ μιά μικρή καρέκλα καθόταν ένας άρχιερέας. Φορούσε ένα έγκόλπιο και ένα σταυρό. Τόν σταυρό τόν έκλεψαν αυτοί πού έσκαβαν. Τό τεμάχι-

σαν και τό μοιράσθηκαν. Τό ἐγκόλπιο τό πῆρα ἐγώ, ἀλλά μοῦ τό πῆρε ὁ διοικητής. Κάλεσα τόν διοικητή ἐκεῖ, καί εἶπε: «Αὐτός γιατί ταλαιπωρεῖται στήν καρέκλα; Βγάλτε τον ἀπό ἐδῶ καί θάψτε τον κάπου, σάν ἄνθρωπο!». Καί μέ διέταξε ἐμένα νά τό κάνω αὐτό.

Μίλησα στό συνεργεῖο τοῦ στρατοπέδου καί τοῦ κάναμε μία καρέκλα ἀπό βαλανιδιά. Τόν βάλαμε στήν καρέκλα καί τόν δέσαμε. Τόν ράντισα μέ ἁγιασμό, ἐπίσης ράντισα καί ὅλα τά ἄλλα λείψανα. Μετά τόν κηδέψαμε ἀρχιερατικά, κοντά σέ μιά κρήνη στό προαύλιο τῆς Μονῆς...

Στίς 6 Αὐγούστου ἔρχονται σ' αὐτή τήν κρήνη οἱ ἱερεῖς πού πέρασαν ἀπό τίς φυλακές, μερικοί ἀνάπηροι, πού σώθηκαν ζωντανοί ἀπό τίς φυλακές τῆς Σιβηρίας καί τελοῦν τήν Θεία Λειτουργία.

Μέ τήν διαταγή τοῦ διοικητῆ τοῦ κάναμε καί ἕνα σκελετό ἀπό βαλανίδια, γιά νά μήν βουλιάζη. Εἶδα ὅμως ἕνα θαῦμα. Ὅταν βγάλαμε ἔξω τό ἀναλλοίωτο σῶμα του ἀπλώθηκε σάν νά εἶχε πεθάνει τότε.

Αὐτό τό διηγῆθηκα σέ δύο Ρώσους διανοουμένους, ὁ ἕνας Ρουμανικῆς καταγωγῆς, γεγονός πού τούς ἐντυπωσίασε. Κατόπιν αὐτοί ἐπῆγαν στό Ὅράνκι νά διαπιστώσουν ἂν οἱ 11.000 μάρτυρες βρίσκονται ἐκεῖ. Ὅμως δέν μπόρεσαν, ἐπειδή στό Ὅράνκι, πού ἤμασταν ἐμεῖς αἰχμάλωτοι, ἔγινε μιά γυναικεία φυλακή καί δέν τούς ἐπέτρεψαν νά πλησιάσουν. Μετά ὅμως ἔσκαψαν λίγο καί διαπίστωσαν ἀκριβῶς αὐτό πού τούς εἶπα. Βρῆκαν τά λείψανα, δέν βρῆκαν ὅμως τόν ἀρχιερέα, ἐπειδή δέν ἔσκαψαν ἀκριβῶς πάνω στό σημεῖο, σύμφωνα μέ τό σχεδιάγραμμα πού τούς ἔδωσα. Ἦρθαν κατόπιν σ' ἐμένα καί ἐπιβεβαίωσαν αὐτά πού εἶπα.

—Πότε βρήκατε τά λείψανα;

—Τά ἀνακαλύψαμε τό φθινόπωρο τοῦ 1942.

—**Σημαίνει ὅτι αὐτά τά ὑπολείμματα εἶναι λείψανα ἁγίων ἀνθρώπων!**

—Βέβαια. Εἶναι ἀληθινοί μάρτυρες, ὅπως καί στόν καιρό τῶν Ρωμαϊκῶν διωγμῶν. Πολλοί εἶναι οἱ μάρτυρες τῆς πίστεως, πού σκοτώθηκαν ἀπό τούς κομμουνιστάς.

—**Ἐπέτρεψαν οἱ ἀρχές στούς δύο νέους νά πάρουν ἀπό τά λείψανα τῶν μαρτύρων ἀπό τό Ὅράνκι;**

—Ὁχι, τίποτα. Μόνο αὐτό, νά διαπιστώσουν ὅτι ὑπάρχουν. Οἱ ἀρχές ἔκαναν σάν νά μή γνωρίζουν τίποτε. Τί τούς ἐνδιέφερε;

Ἐγώ τούς ἔστειλα σ' ἕναν αὐτόπτη μάρτυρα, δέν ξέρω ἄν ζῆ ἀκόμη, ὁ ὁποῖος τό 1918 κατάφερε νά γλυτώσει. Ἔγινε μυλωνάς στό δάσος στήν Ταϊγκα. Ὀνομαζόταν Θεόδοτος. Ἦταν ρασοφόρος. Τόν γνώρισα τό 1944-1945, καί ὅλα τά στοιχεῖα γιά αὐτό τό ὁμαδικό σκότωμα αὐτός μου τά ἔδωσε.

—**Πῶς τόν συναντήσατε;**

—Σ' ἕνα βαρῦ χειμῶνα μᾶς ἔβγαλαν νά κόψουμε ξύλα σ' ἕνα δάσος βόρεια τοῦ στρατοπέδου. Μᾶς φύλαγαν Ρῶσοι, μή στρατιωτικοί, πολιτικοί πού ὄπλοφοροῦσαν. Ὅπως περπατοῦσα μέσα στό δάσος, βρῆκα ἕνα μικρό σπίτι στήν κοιλάδα ἐνός ρυακιοῦ. Χτύπησα τήν πόρτα· βγῆκε ἕνας ἡλικιωμένος Ρῶσος μέ γένεια καί μέ ρώτησε ποιός εἶμαι καί τί θέλω.

Τοῦ εἶπα ὅτι εἶμαι στό Ὅράνκι καί ὅτι εἶμαι Ρουμάνος ὀρθόδοξος ἱερέας. Εἶχε τριάντα χρόνια νά δῆ ἕναν ὀρθόδοξο ἱερέα. Ἦταν μέσα στό δάσος. Ἐκεῖ στόν μῦλο ἔζησε πολύ καλά τόν Χριστιανισμό. Ἦμουν ἕνας ξένος γι' αὐτόν, ὅμως μέ ἐμπιστεύτηκε. Ἦ-

ταν άπλός μοναχός και δέν μπορούσε νά τελή τά τής ιερωσύνης. Είχε ένα βιβλίο άπό όπου διάβαζε τόν κανόνα του. Ήταν πολύ πιστός. Μέ έρώτησε:

—Είσαι όρθόδοξος ιερέας; Και άρχισε νά κλαίη.

Ναί, του άπάντησα.

—Τότε θά σου πώ ένα μυστικό· είμαι μοναχός άπό τήν Μονή Όράνκι. Όνομάζομαι Θεόδοτος. Τό 1918, όταν ήμουν νέος, έφυγα τήν νύκτα, γιά νά μήν μέ σκοτώσουν. Έκτισα ένα σπίτι και τό μύλο σ' αυτό τό δάσος. Δέν συνάντησα ένα όρθόδοξο ιερέα άπό τότε πού έφυγα άπό τό Όράνκι! Και μου διηγήθηκε πώς σκότωσαν οί κομμουνιστές τούς 11.000 μάρτυρες...

* * *

Άναμνήσεις άπό τήν περίοδο τής παραμονής μου στό στρατόπεδο συγκεντρώσεως.

Στά ρωσικά στρατόπεδα συγκεντρώσεως πέθαναν πάρα πολλοί. Έμείς τούς κουβαλούσαμε μέ ξύλινη φορτάμαξα. Σκάβαμε μία μεγάλη τάφρο, τούς βάζαμε εκεί και τούς σκεπάζαμε μέ λίγο χάμα. Μετά έρχόταν άλλοι μέ τήν σειρά, κάθε ήμέρα. Μόνο μία φορά μου έπέτρεψαν νά τελέσω μία γενική άκολουθία γιά όλους τούς κεκοιμημένους. Ήταν χιλιάδες. Έτέλεσα ένα μνημόσυνο μέ όσα τροπάρια τής νεκρωσίμου άκολουθίας μπορούσα νά θυμηθώ.

Τότε ήμουν στό στρατόπεδο Μοναστήρκα. Στήν Μονή Όράνκι ήταν δύο στρατόπεδα. Τό ένα μέ Ρώσους κρατούμενους και τό άλλο μέ αιχμαλώτους πολέμου. Οί Ρώσοι έκτόπισαν έκατομμύρια άνθρωπους, άνδρες και γυναίκες σέ όλη τήν Σιβηρία. Στήν Ρωσική κόλαση (γούλαγκ). Έπρεπε νά είσαι έτοιμος γιά τόν θάνατο. Όλοι ήταν έτοιμοι γιά τόν θάνατο...

—Ἐσαῖς σᾶς ἔσωσε ὁ Θεός ἀπό τόν θάνατο!

—Ναί, σώθηκα μέ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ καί εἶμαι ζωντανός. Πέρασα ἀπό πολλούς κινδύνους, πέρασα πολλά, ἀλλά γλύτωσα, καί πολύ παράξενο πώς τό μυαλό μου δουλεύει ἀκόμη καλά. Δόξα τῷ Θεῷ γιά ὅλα.

Εἶναι μεγάλο πρᾶγμα· ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, μᾶς σκεπάζει ὅλους, πού πιστεύουμε σ' Αὐτόν.

Ἄν ἤξερες, πάτερ, πόσα κόκκαλα ζῶν ἔφαγα μόνον νά μήν αισθάνομαι πείνα. Τήν πείνα τήν αισθάνεσαι μέχρι τήν τετάρτη ἡμέρα, μετά νιώθεις κάτι πολύ γλυκό στό σῶμα, σάν νά τρῶς ζάχαρη καί λιποθυμᾶς· συνέχεια λιποθυμᾶς καί γελᾶς μέχρι νά πεθάνης.

Σέ δύο περιπτώσεις ὁ θάνατος δέν ἦταν βαρῦς, ὅταν σέ πυροβολοῦσαν καί ὅταν πέθαινες ἀπό πείνα ἢ παγωνιά.

Παραδείγματος χάρι, ὅταν μᾶς πήγαιναν ἀπό τό σταθμό μέχρι κάποιο στρατόπεδο, πηγαίναμε περίπου ἑκατό χιλιόμετρα ἀπό μεγάλα χιόνια μέχρι τό λαιμό. Οἱ περισσότεροι ἔμειναν πίσω, γονάτισαν, προσκύνησαν καλά καί φώναζαν δυνατά: «*Ἀδελφοί συγχωρεῖστε με!*». Καί ὁ Ρῶσος πού ἦταν πίσω τόν πυροβολοῦσε στό κεφάλι, καί ἔμενε ἐκεῖ.

Ἐμεῖς δέν θά μπορούσαμε νά ἀντέξουμε. Ὁ Θεός δίνει στόν καθένα τό δικό του μερίδιο. Δέν τοῦ δίνει περισσότερο ἀπ' ὅσο μπορεῖ νά ἀνθέξῃ. Πιστεύετε αὐτό;

Ἐπιτρέπει καί περισσότερο, ἀλλά τοῦ δίνει καί δύναμη. Μερικές φορές αισθανόμουν τιμωρημένος, ἀλλά δέν γόγγυζα. Ἐπαιρνα πάνω μου τίς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων.

Εἶμαι εὐτυχῆς πού εἶχα αὐτή τήν ἐμπειρία. Ναί, πάτερ, ἤμουν καί εἶμαι εὐτυχισμένος. Πέθαινα ἀπό τήν πείνα καί τό κρύο, ἀλλά ἤμουν εὐτυχισμένος· χαμογελοῦσα καί ἔκλεινα τά μάτια αὐτῶν πού πέθαιναν.

Ήταν γεμάτοι ψείρα και πέθαιναν από τον τύφον, ενώ
 εγώ δεν είχα τίποτα.

-Σας φύλαγε ή χάρις του Θεού!

-Ναί, αυτό τό ένιωθα. Σας τό είπα. Καί στον πόλε-
 μο τό ένιωσα δυό φορές, όταν μάς βομβάρδισαν οί
 ρῶσοι. Όταν πηγαίναμε στην Βεσαραβία, μείναμε
 στό μεγάλο χωριό Ίσάκοβα. Ήταν Σάββατο. Κάναμε
 έσπερινό. Έβαλα στην έκκλησία ένα τάγμα στρατιω-
 τῶν, τούς έξομολόγησα και τούς κοινώνησα. Αρχι-
 σαν νά βομβαρδίζουν. Έγώ έμεινα στό Ίερό γιά νά
 μαζεύω τό άντιμήνσιο και τό Άγιο Ποτήριο. Κτύπη-
 σαν και την Έκκλησία, χωρίς όμως νά την νικήσουν.

**-Όταν σέ διώκουν είναι καλά νά υπερασπίζεσαι
 και νά δικαιολογείσαι; ή είναι καλύτερα νά υποφέρης
 όλα γιά την αγάπη του Χριστού;**

-Νά υποφέρης όλα γιά τον Χριστό.

**-Είναι καλά νά υπερασπίζεσαι τον εαυτό σου μπρο-
 στά στις εκκλησιαστικές αρχές;**

-Δέν έχεις τί νά κάνης μέ την δικαιοσύνη. Ποτέ νά
 μήν κάνης εκκληση στην δικαιοσύνη του Θεού, αλλά
 στην αγαθότητα του Θεού, στην αγάπη και τό έλεός
 Του.

Πρέπει νά σκεπτόμεθα την καλωσύνη του Θεού
 προς έμας και μέ την σειρά μας νά είμαστε και έμεις
 καλοί μέ τούς άλλους.

Κατ' έξοχήν αυτή είναι ή βασική άρετή του Χρι-
 στιανισμού, ή αγάπη, ή πραότητα, ή συγχωρητικότη-
 τα. Όλα θά περάσουν ή αγάπη όμως θά μείνη γιά πά-
 ντα. Η αγάπη ουδέποτε εκπίπτει.

**-Τί διαθήκη θέλετε νά αφήσετε, μετά τον θάνατό
 σας, σ' αυτούς πού σας αγαπούν;**

–Ο Άγιος Ίωάννης ο Θεολόγος στά γεράματά του μόνον αὐτά ἔλεγε στους μαθητές του: «*Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους*», ἐπειδή ἡ ἀγάπη μπορεῖ νά κατορθώση τά πάντα Ἄμην.

–Εἴχατε ἀναγκαστικό τόπο διαμονῆς;

–Ναί, μέχρι στίς 22 Δεκεμβρίου τοῦ 1989.

–Σᾶς ἔκαμναν ἔλεγχο στό σπίτι πού μένατε;

–Εἴχα ἓνα ταγματάρχη τῆς ἀσφαλείας πού ἦταν καθημερινά ἐδῶ. Τούς πιστούς πού ἐρχόταν σ' ἐμένα τούς ρωτοῦσε διάφορα, καμιά φορά τούς ἔδιωχνε.

–Τά γράμματά σας τά διάβαζαν;

–Ναί, μοῦ τά ἔλεγχαν ὅλα. Αὐτοί ἀπό τό Ἰάσιο μέ ἔβριζαν καί μέ κτυποῦσαν. Δέν ἦταν χριστιανοί. Αὐτός ἀπό τό Χιρλάου ἦταν καλός. Ἔκαμνε τακτικά τίς ἀναφορές του. Μιά νύκτα μετά τήν ἐπανάσταση μοῦ ἔδειξε τούς φακέλλους. Περιεῖχαν τίς δηλώσεις τῶν γνωστών καί τῶν ἐντοπίων. Τούς συγχώρησα ὅλους. Προσεύχομαι γι' αὐτούς, νά μήν τούς ὑπολογίση ὁ Θεός αὐτή τήν ἁμαρτία. Τούς εἶπα, ὅταν τούς συνάντησα: «Ἀδελφοί, ἐγώ σᾶς συγχώρεσα ὅλους, καί ὁ Θεός νά σᾶς συγχωρέση».

–Μᾶς εἶπατε ὅτι τήν νύκτα στίς 21-22 Δεκεμβρίου τοῦ 1989 κρύφτηκαν ἐδῶ σ' ἐσᾶς οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀσφαλείας.

–Ναί, ἦρθαν τό πρωῖ. Ἦταν ὁ συνταγματάρχης ἀπό τό Ἰάσι μαζί μέ δύο ταγματάρχες, πού ἦταν Ἑβραῖοι. Αὐτοί μέ κατεδίωξαν πιό πολύ. Μίλησαν μαζί μου καί ζήτησαν συγγνώμη. Εἰλικρινά τούς συγχώρεσα.

Εὐχαριστῶ τόν Θεό γιά ὅλα. Αὐτός μέ ἐνδυνάμωσε γιά νά ὑπομένω καί νά φτάσω μέχρι σήμερα μέ τήν συνείδηση καθαρή. Εὐχαριστῶ τόν Θεό πού βρέθηκα

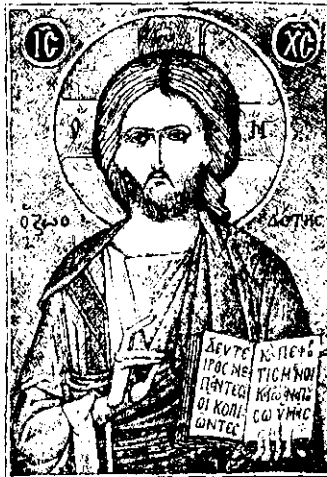
σ' αὐτές τίς δοκιμασίες καί βγῆκα μέ τήν συνείδηση καθαρή. Δέν ἔχω τίποτα στήν συνείδησί μου παρά μόνο τίς προσωπικές μου ἁμαρτίες.

–Ποιό εἶναι τό μυστικό γιά νά βγῆς ὀφελημένος ἀπό αὐτούς τούς διωγμούς;

–Περνᾶς πολύ εὐκολα, ὅταν πιστεύης στόν Θεό. Ποτέ δέν μποροῦσα νά ἀμφιβάλω στήν ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ. Ἔνιωθα τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ.

Στίς φυλακές μέ κτυποῦσαν. Ἦμουν συνηθισμένος μέ τήν δουλειά ἀπό τά ρωσικά στρατόπεδα. Πρέπει νά δέχεσαι τήν ταλαιπωρία. Ἄν δέν τήν δέχεσαι καί μουρμουρίζεις, ἐναντιώνεσαι στόν Χριστό καί ἡ ταλαιπωρία εἶναι μάταια. Μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ δέν νιώθεις τίποτα, δέν σέ πονάει τίποτα. Εἶναι κάποιος πού στέκεται δίπλα σου. Δούλεψα καί σέ ὀρυχεῖο καί σέ διώρυγα καί δέν ἔπαθα τίποτα. Πάντα ἔδιδα μιά ἐλπίδα καί στούς ἄλλους.

* * *

Συζήτηση με μιά ομάδα ιερέων

—Εὐλογεῖτε πάτερ Δημήτριε! Χριστός Ἄνεστη! Ἦρθε ἡ Ἄνοιξη!

—Ἐμένα μέ ἔφαγε τό κρύο.

—Ναί. Σέ τόσα ὀρυχεῖα καί τόσες φυλακές πού σᾶς ἔβαλαν οἱ ἄθεοι!

—Τί ὠραῖα ἔζησα τότε πατέρες! Ἄν θά μπορούσα νά ζήσω γιά δευτέρη φορά, πάλι ἀπό ἐκεῖ θά ἤθελα νά περάσω! Πάτερ, ἤμουν περισσότερο ἀπό ἓναν μοναχό! Ὅμως ἂν θά ρωτήσης ἓνα μοναχό: «Θέλεις νά ζήσης στήν φυλακή μέχρι τό θάνατο;». «Θεός φυλάξοι», θά ἀπαντήση.

—Ἦταν καλοί οἱ μοναχοί στήν φυλακή;

—Σεμνοί καί πολύ καλοί! Ἦταν ἓνας πατέρας καί ἀπό τήν Σκήτη Παράου, πολύ καλός. Ὅμως κανεῖς δέν εἶπε ὅτι ἦταν εὐτυχισμένος στήν φυλακή! Οἱ ἅγιοι μάρτυρες δέν ἦταν εὐτυχισμένοι ὅταν τούς ἔτρωγαν τά λιοντάρια; Αὐτοί δέν ἦταν ἄνθρωποι;

—Νά ἔχης χαρά στήν ταλαιπωρία αὐτή, πού εἶναι πάνω ἀπό τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις.

—Πατέρες, πολύ ὠραῖα ἔζησα στήν φυλακή! Λυπᾶμαι πού βγῆκα ἀπό τήν φυλακή! Πάντα λυπᾶμαι. Θά ἤθελα νά πεθάνω ἐκεῖ...

Ἐκανα σύγκριση μεταξύ τοῦ ρωσικοῦ μαρτυρίου καί ἔλλειψη τῶν μαρτύρων σ' ἐμᾶς. Καί ἐμᾶς μᾶς βασάνισαν, ἀλλά δέν σκοτώθηκαν παρά μόνο 12 ἱερεῖς. Πάτερ, δέν ἔχει σημασία ὅτι σέ σκότωσαν. Σημασία εἶχε γιατί σέ σκότωσαν! Ποιός ὁ λόγος; Ὁ ἕνας ἔκλεψε κάτι ἄλλος σκότωσε... Ἄν, ὅμως πέθαινες γιά τό Χριστό, τότε εἶσαι καθαρό σιτάρι!

—Ἐγώ νομίζω ὅτι ὁ Θεός εἶναι μαζί μας! Δέν θά μᾶς ἀφήση!

—Τώρα ἐγώ περιμένω τόν θάνατο. Οἱ μεγάλοι μας πατέρες ποθοῦσαν νά φτάσουν σ' αὐτή τήν γιορτή τοῦ χωρισμοῦ ἀπό τό σῶμα, σ' αὐτή τήν πανήγυρη! Ἦθελαν τήν ἀπελευθέρωση! Σάν νά μὴν αἰσθάνομαι καλά πού ἄργησα.

—Τά χρόνια τῆς ταλαιπωρίας σᾶς ἀτσάλωσαν, σᾶς δίδαξαν νά προσεύχεσθε, σᾶς πλησίασαν περισσότερο στό Χριστό.

—Πάτερ, φαίνεται παράξενο, ἀλλά τά χρόνια τῆς φυλακῆς ἦταν τά πιό εὐτυχισμένα χρόνια τῆς ζωῆς μου!

—Πάτερ, μοῦ εἶπατε, ὅτι εἶχατε δεῖ μιά ὀπτασία ἐδῶ στήν πόρτα.

—Ναί, μιά θεϊκή μορφή στεκόταν στήν πόρτα, καί ἀκτινοβολοῦσε ἀπό πάνω. Ἄπλωσε τό χέρι της πρός ἐμένα. Νομίζω ὅτι ἦταν ἡ Θεοτόκος. Στεκόταν στήν πόρτα, μέ κοίταξε μειλίχια καί μέ εὐλόγησε μέ τό χέρι ἀπλωμένο!...

—Ναί. Ὁ Θεός δουλεύει ὅπως ξέρεי ὁ ἴδιος! Ἐμεῖς ἐλπίζουμε ὅτι θά μείνετε ἀκόμα μαζί μας!

—Ἐγώ ὁποιαδήποτε στιγμή μπορῶ θά φύγω! Σκέφτηκα, ἴσως ἦρθε ὁ θάνατος. Ὅμως αὐτό τό θεϊκό

πλάσμα χαμογελοῦσε τόσο ὁμορφα καί ἄπλωσε τό χέρι του πρὸς ἐμένα!

—Τώρα στή χώρα μας χτίζονται ἐκκλησίες καί μοναστήρια. Σᾶς ρωτᾶμε, εἶναι τώρα καιρός καινούργιων ἐκκλησιῶν;

—Ναί. Εἶναι καιρός γιά καινούργιες ἐκκλησίες! Σκεφτόμαστε τόν καιρό τόν ὁποῖο τόν κανονίζει ὁ Θεός γιά ὅλους ἐμᾶς. Ὅπωςδήποτε ὁ Θεός εἶναι νικητής ἐδῶ! Δέν εἶναι ὅλοι ἐκατό τῆς ἐκατό χριστιανοί, ἀλλά 60-70 τῆς ἐκατό εἶναι, ιδίως οἱ γυναῖκες, τά παιδιά καί οἱ ἡλικιωμένοι. Ἔχουμε ἕναν πολύ καλό λαό. Τήν Ρουμανική Ἐκκλησία τήν ἔσωσαν τά μοναστήρια καί οἱ πιστές γυναῖκες! Οἱ ἄνδρες φοβόντουσαν νά ἔρχονται στήν ἐκκλησία, οἱ γυναῖκες ὅμως ἔκαναν ὅλες τίς ἀκολουθίες: «Τήν Βάπτιση, τόν Γάμο, τήν Ἐξομολόγηση, τά μνημόσυνα», ὅλες τίς ἀκολουθίες, ὅπως καί πρίν.

—Πῶς μπορεῖ νά σωθεῖ ἕνας ἱερέας;

—Οἱ βασικές πράξεις τοῦ ἱερέα εἶναι: ἡ προσευχή, οἱ ἀκολουθίες στήν ἐκκλησία, ἡ ἐλεημοσύνη καί ἡ ὁμιλία. Ἐδῶ συγκαταλέγεται καί τό γράψιμο. Αὐτό εἶναι τό ἔργο τοῦ ἱερέα ἱεραποστόλου. Αὐτό πού ἐμεῖς κάνουμε ἐδῶ εἶναι προσευχή! Ἡ προσευχή δέν εἶναι μόνο ὅταν λέμε τό Πάτερ ἡμῶν. «Οὐ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τό ἐμόν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν». Ἐμεῖς συζητᾶμε θρησκευτικά ζητήματα. Ἄλλοι μαζεύονται γιά κακές πράξεις, ἐκεῖ μεταξύ τους εἶναι ὁ διάβολος. Μαζί μας εἶναι ὁ Θεός. Τί, δέν Τόν νιώθετε;

—Τί θά θέλατε νά μᾶς πεῖτε σχετικά μέ τούς προτεστάντες καί τούς ρωμαιοκαθολικούς;

—Νομίζω ὅτι ἔγινε λάθος πού μῆψκαμε στήν οἰκου-

μενική κίνηση. Ἀφήσαμε νά μᾶς κηδεμονεύουν οἱ προτεστάντες, οἱ ὅποιοι εἶναι περισσότεροι. «Ἐπειδή δέν μπορούμε νά κερδίσουμε τούς ρωμαιοκαθολικούς –λένε αὐτοί– θά πάρουμε τούς ὀρθοδόξους, ἐπειδή εἶναι πιά ἀπλοί καί λίγοι».

Πατέρες, ἐμεῖς εἴμαστε ἡ ρίζα τῆς Ἐκκλησίας! Δέν εἶναι ἡ Ρώμη τό κέντρο τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλά τά Ἱεροσόλυμα! Ἐκεῖ ἔζησε ὁ Χριστός, ἐκεῖ ἔπαθε καί ἀναστήθηκε.

Ὅταν ἤμουν στήν αἰχμαλωσία, στήν Ρωσία, δέν εἶχαν ἱερέα. Ἐμεῖς ἤμασταν 23 ὀρθόδοξοι Ρουμάνοι ἱερεῖς, περίπου 1.200 ρωμαιοκαθολικοί ἱερεῖς καί περίπου 1.000 προτεστάντες. Ὅλοι ἔκλαιγαν καί ἔλεγαν: «Δέν ξέραμε τί ὁμορφη λατρεία ἔχει ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία!». Τό Πάσχα ἐγώ μαζί μέ τούς 22 ἱερεῖς λειτουργήσαμε καί κοινωνήσαμε 10.000 ὀρθόδοξους αἰχμαλώτους, ὅλοι ἀξιωματικοί.

–Ποῦ; Στό Ὅράνκι;

–Ναί. Καί ὅλοι ἦταν μιά χορωδία. Παρευρίσκοταν δεξιά οἱ ρωμαιοκαθολικοί, ἀριστερά οἱ προτεστάντες, ἐνῶ ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι λειτουργήσαμε. Οἱ ἄλλοι ἱερεῖς φοβόντουσαν. Τί μᾶς ἐμπόδισε; Εἴχαμε καί κρασί καί ψωμί. Κρασί μᾶς ἔφερε ἓνας Ἑβραῖος, συμμαθητής μου ἀπό τό Χιρλάου.

Αὐτό θά πῆ οἰκουμενισμός! Ὁ Ἑβραῖος φέρνει κρασί, οἱ ὀρθόδοξοι ἱερεῖς τελοῦν Θεία Λειτουργία, οἱ προτεστάντες καί οἱ ρωμαιοκαθολικοί παρακολουθοῦν, ἐνῶ 10.000 ἀξιωματικοί κοινωνᾶνε. Τί ὠραῖα! Ἰδού πρότυπο τοῦ οἰκουμενισμοῦ.

–Πάτερ Δημήτριε, σάν ἱερεῖς πῶς νά ἐξομολογήσουμε καί τί κανόνα νά δώσουμε σ' αὐτούς πού ἔρχονται γιά ἐξομολόγηση;

–Ο Άγιος Βασίλειος ὁ Μέγας μᾶς ἄφησε καί μέ προσωπική γνώμη, σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τούς παιδαγωγικούς κανόνες πού δίνουμε. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι συγχωρεμένος ὅταν ὁ πνευματικός τοῦ λέει ὅτι εἶναι συγχωρεμένος στό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μόνο ἂν δέν μετανιώνει, ἂν δέν θέλει νά ἐγκαταλείψῃ τήν ἁμαρτία καί δέν δέχεται τόν κανόνα, τότε δέν μπορούμε νά τόν λύσουμε ἀπό τίς ἁμαρτίες, καί τότε δέν εἶναι συγχωρεμένος. Ὁ κανόνας πού τοῦ δίνουμε ἔχει παιδαγωγικό ρόλο, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νά ἐνθυμεῖται ὅτι ἦταν ἁμαρτωλός καί στό μέλλον νά φυλάγεται νά μὴν ἁμαρτήσῃ.

–Ὁ ἱερέας πού εἶναι νέος μπορεῖ νά ἐξομολογήσῃ;

–Νά ἀκολουθήσῃ τήν ἐντολή τοῦ Ἐπισκόπου του. Ἡ κατάσταση του ὅμως εἶναι δύσκολη· «Ἱατρέ, θεράπευσον τόν ἑαυτόν σου!». Πῶς μπορεῖ ἓνας ἄρρωστος νά ἱατρεύσῃ ἓναν ἄλλον ἄρρωστο. Καί μετὰ οἱ πιστοί δέν ἐξομολογοῦνται στούς νέους ἱερεῖς, γιά νά μὴν τούς σκανδαλίζουν.

–Ποιές ἁμαρτίες νομίζετε ὅτι εἶναι πιά βαριές;

–Ἡ ἀλαζονία (ὑπερηφάνεια), ἡ ἀκολασία, ὁ φόνος καί ἡ μέθη γιά μένα εἶναι οἱ βαρύτερες. Τά ἀκοῦς καί δέν μπορεῖς νά πιστέψῃς ὅτι ὑπάρχει τόση πτώση.

–Τί κάνατε μέ τούς ἀναίσθητους καί κακοῦς, οἱ ὁποῖοι ἐρχόταν γιά ἐξομολόγησι;

–Τούς ἔδινά τόν κανόνα, εὐλογία καί λύση, καί μετὰ τόν κανόνα τούς κοινωνοῦσα. Μετὰ τήν μετάνοια καί τήν Θεία Εὐχαριστία ἀλλάζαν πολύ. Μέ τήν Θεία Εὐχαριστία ὁ ἄνθρωπος γινόταν ἄλλος. Δέν γινόταν ἅγιος ἀλλά ἄλλος. Ἀρχίζει νά σκέπτεται διαφορετικά. Τό Ἅγιο Πνεῦμα δουλεύει.

—'Αν κάποιος είχε μεγάλες άμαρτίες, τόν κοινωνούσατε;

—'Όχι. Δέν τόν κοινωνούσα για ένα διάστημα. Τηρουύσα τούς κανόνες. 'Όμως ό κανόνας έχει παιδαγωγικό ρόλο. 'Ο κανόνας δέν έχει χαριστική δύναμη.

—Πάτερ Δημήτριε, θέλετε νά μᾶς πείτε μερικά λόγια για τήν προσευχή;

—Πάτερ, ἐγώ νά μήν πῶ οὔτε μιά λέξη για τήν προσευχή, ἐνῶ ἐσεῖς νά προσεύχεστε. Δέν πρέπει νά κρίνουμε τήν προσευχή. Τήν κάνουμε. 'Αν φτάνης νά προσεύχουσαι μέ τήν συμμετοχή τῆς καρδιάς, τότε βρίσκεσαι σέ καλό δρόμο. 'Αν κάνεις τόν κανόνα σου τό βράδυ σάν μιά ροκάνα (χειρόμυλο), τότε ό κόπος εἶναι ἀνώφελος! Φτάνεις νά λές τό «'Ελέησόν με» καί δέν ξέρεις ἄν τό εἶπες. 'Ερχεται ό διάβολος καί σοῦ κλέβει τήν προσευχή. 'Αν σοῦ συμβεῖ κάτι τέτοιο, νά τό ξανακάνης ἀπό τήν ἀρχή.

—Νομίζετε ὅτι εἶναι καλά νά ἔχουμε ἕνα πρόγραμμα για τήν προσευχή ἢ νά προσευχόμαστε ὅποτε νομίζουμε;

—Οἱ μοναχοί ἔχουν πρόγραμμα. Καί ἐμεῖς ἔχουμε ἕνα πρόγραμμα· ἐξ ἄλλου 7 φορές τήν ἡμέρα πρέπει νά δοξάζουμε τόν Θεό. 'Όμως κανείς δέν σοῦ ἀπαγορεύει νά λές στό νοῦ σου τήν νοερή προσευχή. Αὐτό δέν μπαίνει στό πρόγραμμα. 'Η νά λές ὅπως ό 'Απόστολος Πέτρος: «Κύριε, βοήθησόν με!». Δέν ἀπαγορεύεται. 'Αντίθετα, ἀρκεῖ νά τό συνηθίσης.

'Εφτασα νά λέω μερικές προσευχές, σιγά, καί ἀντιλαμβάνομαι ὅτι δέν εἶναι ὥρα πού πρέπει νά κάνω προσευχή, ὁμως δέν σταματάω.

—Πότε προσεύχεστε συνήθως;

—Προσεύχομαι ιδίως από 12 μέχρι 1 τὰ μεσάνυχτα. Τότε δέν ἀκούγεται τίποτα. Ἐδῶ εἶναι ὁ Θεός καί ἐδῶ εἶμαι ἐγώ. Ὅταν προσεύχομαι, νιώθω ὅτι ὁ Θεός μέ ἀκούει. Νιώθω ἓνα χέρι. Νιώθω ὅτι στήν καρδιά μου μπήκε ὁ Θεός, ἢ τουλάχιστον ὁ ἄγγελος τοῦ φωτός. Νιώθω τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ.

—Τί λέτε, πάτερ Δημήτριε, γιά τὰ Μοναστήρια; Πολλοί νέοι, ἡλικιωμένοι λίγοι, πνευματικοί σχεδόν καθόλου!

—Πατέρες, γιατί ἀποκλείουμε τόν Θεό ἀπό τό ἔργο Του, τῆς σωτηρίας; Ἐμεῖς θά σώσουμε τήν Ἐκκλησία; Ἐμεῖς τήν ἀναζωογονοῦμε; Τότε ὁ Θεός τί κάνει; Θά σᾶς πῶ κάτι: Ἐγώ ἔχω ὑποχρέωση ἀπέναντι στόν Θεό· ἀλλά νά ξέρετε ὅ,τι ὁ Θεός, ὁ Ὅποῖος εἶναι ἀγάπη, ἔχει ὑποχρεώσεις πρός τόν πατέρα Δημήτριο Μπεζάν! Καί ἐγώ τόν ζητάω· «Κύριε, κάνε τό χρέος πού ἔχεις πρός ἐμένα! Δέν φωνάζω, ἀλλά ζητάω· «Κύριε βοήθησόν με». Νά τό λές ἀπό τήν καρδιά. Ἐμεῖς ἐλπίζουμε καί ἀπό αὐτή τήν νεολαία, ὁ Θεός θά κάνη ἐκκλησιαστικές μορφές.

—Μᾶς ἐπισκέπτονται οἱ νέοι, τί νά τούς συμβουλεύουμε;

—Ἀναζητοῦν, πάτερ· θέλουν τόν λόγο, ιδίως ὁμως νά δοῦν ἀρετή. Νά βλέπη ὁ μαθητής, πῶς προσκυνάει ὁ πνευματικός του, πῶς γονατίζει, πῶς νηστεύει, πῶς ζῆ τήν ἔνωση του μέ τόν Χριστό.

—Στήν ἐκκλησία συναντιόμαστε ὅλοι.

—Ὅχι μόνο στήν ἐκκλησία. Νά διαβάσετε μαζί μιὰ παράκληση, τὰ μεσάνυχτα. Ἐγώ τό συνηθίζω ἀπό τότε πού ἤμουν νέος. Τόν κανόνα τόν κάνει ὁ μοναχός στό κελί του. Στό κελί μένει μόνος μέ τόν Θεό. Ὅταν

είσαι κουρασμένος νά κοιμᾶσαι νωρίτερα, ὅταν ὄχι, νά συνομιλᾷς μέ τόν Θεό. Αὐτήν τήν συνήθεια ἔχω. Τά λέω ξακάθαρα: «Κύριε, αὐτή ἡ γυναίκα ἔχει μιά κόρη πολύ ἄρρωστη στό νοσοκομεῖο· ἂν θά πεθάνη θά μείνουν 5 παιδιά. Ἀπεφάσισε Ἐσού». Ἔρχεται ἡ γυναίκα μετά ἀπό τρεῖς ἡμέρες καί λέει· «Πάτερ, ἡ κόρη μου εἶναι καλύτερα».

—Μιλᾶτε μέ τόν Θεό σάν υἱός μέ τόν πατέρα του!

—Ἄκριβῶς. Αὐτό τό γνωρίζω ἀπό τόν πατέρα μου· «Κύριε, ἔλεγε, ἄρρώστησε ἕνα ζῶο. Ἔχω ὅμως 6 παιδιά. Πρέπει νά τούς τρέφω καί νά τούς ντύνω!». Τήν ἐπόμενη ἡμέρα τό ζῶο ἦταν καλά...

* * *

Τά ὅσα, ἀγαπητέ-ή, διάβασες εἶναι ἕνα μέρος ἀπό τό βιβλίο *Ἡ Χαρά τῆς ταλαιπωρίας* τοῦ μακαριστοῦ ἤδη πατρός Δημητρίου Μπεζάν πού διηγεῖται τίς φοβερές ταλαιπωρίες του καί τίς θαυμαστές τοῦ Θεοῦ ἐπεμβάσεις. Ζῆ Κύριος ὁ Θεός καί βασιλεύει καί προστατεύει ἰδιαίτερα ἐκείνους πού τόν πιστεύουν σωστά, τόν ὁμολογοῦν καί τόν δοξάζουν στίς δοκιμασίες, πού παραχωρεῖ ἡ ἀγάπη Του, γιά τήν σωτηρία τους.

